

سُورَةُ الْحَقِّافِ

سوره احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله تعالیٰ مهربان با چهار حی حی نالی سان (شروع) م.

حَمْدٌ تَذَرِيْلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ۝ مَا خَلَقْنَا

هي ڪتاب ۾ ڪا نازل ڪرڻ آهي الله عزت ۽ محڪمت واري جي طرف کان. اسان مڙسايو

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَاجِلٍ مُّسَمًّى ۝

آسمانن ۽ زمين کي ۽ ٻيو ڪجهه انهن جي وچ ۾ آهي مگر حق سان ۽ ۽ هڪ مقرب ورتي ۽

وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُتُوا مُعْضُونٌ ۝ قُلْ أَعَيْتُكُمْ مَّا

۽ ڪافرنهن شي کان ڊيڄا ڀاڙيا منهن ڦيريندڙ آهن. ۽ تون فرما ۽ ڀلا ۽ ڀڏا ڀوت آهي، جن جي

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ

الله کان سواءِ توهان پوڄا ڪريو ٿا ڪنهن ٻئي کي ڏيکارو انهن ۾ ڪو ڪم ڏرو ٺاهيو يا آسمان ۾ انهن جو ڪو حصو آهي

فِي السَّمَوَاتِ ۝ اِيْتُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ

مون وٽ آڻيو ان کان اڳي جو ڪو ڪتاب ۽ يا ڪو بچيل سجيل علم ۽

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ

ميڪڙهن توهان سڄا آهيون. ۽ ان کان وڌيڪ گمراهي ڪير آهي جيڪو الله کان سواءِ اهڙن جي پوڄا

اللَّهُ مِنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ

ڪري ۽ جيڪي قيامت تائين ان جي ڊنڊن ۽. انهن کي هنن جي پوڄا جي خبر نه

عَقِلُونَ ۝ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءُ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ

مجمي. ۽ ۱۱ ۽ جڏهن ماڻهن کي محشر ۾ گڏ ڪيو ويندو، انهيءَ ڏينها ۽ ۱۲ ۽ انهن جي پوڄا جو

كَفَرِينَ ۝ وَإِذَا انشَلَىٰ عَنْهُمْ أَيْتُنَا بِبَيْتٍ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا

انڪار ڪندا. ۽ ۱۳ ۽ انهن تي جڏهن ۱۴ ۽ پڙهيون وڃن اسان جون روشن آيتون، تڪافريان وٽ آيل

لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سَحَرٌ مِّمَّنْ ۝ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ

حق جي باري ۾ ۱۵ ۽ چن ٿا هي، ڏکيو ڪلا پوڄا ڏي ۱۶ ۽ چاچن ٿا ته انهن کي پنهنجي دلون گهٽيو آهي ۱۷ ۽ تون فرما ۽

منزل ۶

۱۰ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۱ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۲ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۳ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۴ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۵ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۶ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۷ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۸ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۹ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۰ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۱ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۲ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۳ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۴ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۵ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۶ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۷ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۸ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲۹ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۰ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۱ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۲ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۳ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۴ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۵ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۶ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۷ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۸ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۳۹ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۰ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۱ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۲ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۳ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۴ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۵ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۶ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۷ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۸ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۹ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۲ ۽ سورة احقاف مكي آهي ۴۹ آيتون ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲

الْجِنَّ وَالْإِنْسَ اللَّهُمَّ كَانُوا خَسِرِينَ ۝ وَلِكُلِّ دَرَجَتٍ مِمَّا عَمِلُوا ۝
 انسان بیشک اھی نقصان والہا۔ ہر مہم جی واسطی ۵۵ پنہنجی عمل جی مطابق درجا ۳۵
 وَلِيُوقِيَ فِعْمًا عَمَلَهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ ۝ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 ہر جین اللہ انہن کی سندن عمل جو پور و پور بدلو تہی انہن کی ظلم دہندو۔ ہر جنہن دہنہن کافر باہر کی پیش کشیا ویندا
 عَلَى النَّارِ أَذْهَبَتْهُمْ طَبِيبَتُكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَتَعْتُمْ
 انہن کی فرماو ویند و تھان پنہنجی حصی جن پاک شہر پنہنجی نیا جی حیات کی مرگنا کی چڈیون لہن مٹانعو و بی بیو
 بِهَا فَاَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي
 ۵۵ پور اچ توہان کی بدلو تہو ویندو و خوار و واری عذاب جو سزا ان جی جو تھان من میں ہر مٹا و دانی
 الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ۝ وَادْكُرُوا عَادَ إِذْ
 کندا اہل ہر سزا ان جی جو نافرمانی کندا اہل ۵۵ ہر یاد کر عادی قوم کی ۵۵ جہن ان
 أَنْذَرْتُمُوهُم بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النَّارُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ
 پنہنجی قوم کی احقاف جی سرزمین میں دیجاو ۵۵ ہر بیشک ان کان اگ ہر دیجاو بند تگدزی چکا
 مِنْ خَلْقٍ إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۝ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
 ہر ان کان پور بد اللہ کان سراو کھن جی ہر چارہ پر بیشک من کی تھان کی ہکو و کی دہنہن جی عذاب جو خوف
 عَظِيمٍ ۝ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ فَإِنَّا بِنُحْدٍ كَانٍ
 آہی۔ چیاؤن چا تہن ہن لاؤ آئین جو ایشا کی اسان جی معبود کان تہن پور ایشا کی آنا ۵۵ جنہن جو ایشا کی و بڈ دہن تو
 كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝ قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ ۝ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا
 جیکہ تہن تہن سچ آہین ۵۵ ان فرماو ۵۵ ان جی خبر اللہ و تہی آہی تھان تہ توہان کی پنہنجی رب جو
 أَرْسَلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ۝ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا
 پیغام دیجاو تہ ہاؤ منہنجی چا ہر تھان چٹا جاہل آہو ۵۵ پور جہن انہن عذاب کی تہ لو ککر وانگر
 مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُسْطَرٌّ بَلْ هُوَ مَا
 آسمان جی کناری ہر پکڑیل انہن جی وادین جی طرف ایندی چیاؤن ہی ککر اہل ایشا کی و سٹ و اوردی کھی تہ اہو
 اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رَجِعْ فِيهَا عَذَابَ الْيَمِّ ۝ تَدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ
 آہی جنہن جی تھان جلدی تہ چا ہر ہر طرف انہن ہر و نا عذاب آہی ہر شہ کی تباہ کھی رکند پنہنجی رب جی حکم

منزل

۵۳ مؤمن ہجی پاکفر۔
 ۵۴ یعنی منزلوں میں مرتباً آہن۔ اللہ تعالیٰ و ت قیامت جی دہنہن جت
 جادرجا بلند تہند اوچن تا ہر جہنم جادرجا گھٹ تہند اوچن تا ہر جہن
 جا عمل سناہن ہر جہنم ہر مٹانہن درجی ہر ہوند ا ہر جیکھی
 کفر ہر نافرمانی ہر انتہا کی پہنجی ویاہن ہر جہنم جی سکاں
 ہیلین درجی ہر ہوند۔
 ۵۵ یعنی مؤمن ہر کافر کی فرمانبرداری ہر نافرمانی جی پوری جزا
 دی۔
 ۵۶ یعنی لذت ہر عیش، جیکو تھان کی ملو ہو اہو سب دنیا ہر
 ۵۷ تہ تھان ختم کھی چڈیو۔ ہاؤ تھان جی لا ہر آخرت ہر کجہر باقی
 ۵۸ دہر ہر ککن مفسر جو تہو آہی تہطیات مان طاقت جسمانی ہر جوا
 ۵۹ مراد آہی ہر معنی آہی تہ تھان پنہنجی جوا ہر پنہنجین قوتن
 کی دنیا جی اندر کفر ہر نافرمانی ہر مخرج کھی چڈیو۔
 ۶۰ ۵۵ ہن آیت ہر اللہ تعالیٰ دنیوی لذت اختیار ککر تہ کافر کی
 ملامت فرماؤ تہ پور محبوب رسول کریم صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم
 جن ہر سندن صحابہ کرام دنیوی لذت کان کنارہ کھی اختیار
 فرماؤ، بخاری ہر مسام جی حدیث ہر آہی تہ حضور محبوب سید عالم
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جن جی وفات تائین محبوب سائین جی
 اہل بیت کڈہن جی مانی ہر دہنہن ہر ہر کڈہی۔ ہی ہر حدیث
 ہر آہی پور پور و مہر گڈری ویند و ہو دولت سراو اقدس ہر ہاؤ ہر ہندی
 ہی۔ چند کارکن ہر پائی تہ گڈری ویند و ہو۔ حضرت عمر رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ کان روایت تہ آہی تہ پاؤ فرماؤ اہل تہ مان چاہیان تہ توہان کان
 سڈ کڈ و کاوان تہ توہان پٹو لباس پھریان ہر ہرمان پنہنجی عیش ہر راحت
 پنہنجی آخرت جی لاؤ باقی رکڑ چاہیان تو۔
 ۶۱ حضرت ہود علیہ السلام۔
 ۶۲ شرکان ہر احقاف ہر ریگستانی وادی آہی ہر عادی قوم جی
 مانہر و ہندا ہا۔
 ۶۳ اہو عذاب۔
 ۶۴ ان کا ہر عذاب اچن وارو آہی۔
 ۶۵ ملا یعنی حضرت ہود علیہ السلام۔
 ۶۶ جو عذاب کڈہن ایندو؟

۶۷ جو عذاب ہر جلدی کھیوٹا ہر عذاب کی چاؤن دتا چا شہ آہی۔ ملا ہر گھٹی مدت کان انہن جی سرزمین ہر برسات دہی ہی، ان کاری ککر کی تہ سی کھی خوش شیا،
 ۶۸ حضرت ہود علیہ السلام فرماو۔

رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يَذَرُ إِلَّا مَسْكِنَهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ

سان ۷۶ صبح جو رهجي ويا جوڏسڻ ۾ رڌڻي آيون مگر خالي جابن اسان ائين ٿي سڙا ڏيندا آهيون

الْمُجْرِمِينَ ۷۷ وَلَقَدْ مَكَنَّهُمْ فِيْمَا إِنْ مَكَّنْكُمْ فِيْهِ وَجَعَلْنَا

مجرمن کي . ۷۷ بيشڪ اسان انهن کي اهو جاءُ ڏنو هو جيڪو توهان کي ڏنو وڌو ۽ انهن جي واسطي ڪن ۾

لَهُمْ سَعَاءٌ وَأَبْصَارًا وَآفِئَةٌ ۷۸ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَعُهُمْ وَلَا

آهيون ۾ دل بنائي ۷۸ پوءِ سندن ڪنهن ڪم ۾ ڪنهن ڪم ۾

أَبْصَارُهُمْ وَلَا آفِئَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ

آهيون ۾ دل جڏهن جو الله جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا

اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ۷۹ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا

۽ انهن کي گهيري ۾ ورتو ان عذاب جنهن تي ڪندا هئا ۽ اسان بيشڪ تباھ ڪري ڇڏيا

حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَفْنَا آلِيَّتَ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۸۰ فَلَؤَلَا

۷۹ توهان جي آس پاس جا ڳوٺ ۾ ۸۰ ۽ ڪيترن قسبن ۾ نشانن ۾ آنديون من اهي مڙهي وڃن ۾ ۸۰ پوءِ چون

نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ ذُرِّيًّا كَأَلْفِ بَلْ ضَلُّوا

مدد ڪئي انهن جي ۾ ۸۰ جن کي انهن الله کان سواءِ قرب حاصل ڪرڻ جي واسطي خدا ناهي ڪيو هو بلڪه اهي انهن کان

عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِنْكَارُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ۸۱ وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا

۸۱ ۽ انهن جو بهتان ۾ من گهٽت آهي ۸۱ ۽ ۸۱ جڏهن جو اسان تنهنجي طرف ڪيترائي

مِّنَ الْجِبِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا

جن ڦيريا ۸۱ ۾ ۸۱ ڪن لائي قرآن ٻڌڻ جي واسطي پوءِ جڏهن اتي حاضر ٿيا پاڻ ۾ چيائون مان رهو

فَلَمَّا نَفَضْنَا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ۸۲ قَالُوا لَيَقَوْمُنَا إِنَّا سَمِعْنَا

پوءِ جڏهن ڀڄي پورو ٿي چڪو موٽيا پنهنجي قوم جي طرف ڊيڄاريندڙ ٿي ڪري ۸۲ ۾ چيائون اي اٿا جي قوم اسان

كُتِبَ أَنْزَلُ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي

۸۲ هڪ ڪتاب ٻڌو وڃي جيڪو موسيٰ کان پوءِ لاڙو ويو ۸۲ ۾ آئين ڪتابن جي تصديق ۾ ڏيندڙ

إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ۸۳ لَيَقَوْمُنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ

حق ۾ سڌي راڻ ڏيکاري ٿو . اي اسان جي قوم الله جي منادي (پڙهو ڏيندڙ)

۸۱ اهڙي طرح ان آيت جي عذاب انهن جي مردن ، عورتن ، ننڍن

۽ وڏن سڀني کي هلاڪ ڪري ڇڏيو . انهن جا مال آسمان ۽ زمين جي

وچ ۾ رڙ ڏيندا ڦرندا هئا ، شيون ڏراڙ ٿي ويون ، حضرت هود عليه السلام

پنهنجي ۽ مٿن ايمان آڻڻ وارن جي چوڌاري هڪ ليڪ ڪڍي ڇڏي هئي

۽ اها جڏهن ان ليڪ جي اندر ايندي هئي ته نهايت نرم پاڪين و فرحت آڻين

سرو ، ساڳي هوا توري سخت شديد هلاڪ ڪرڻ واري ۽ حضرت هود

عليه السلام جو هڪ وڏو معجزو هو . ۷۶ اي مڪي وارو اهي قوت ، مال

۽ عمر جي ڊيگهه ۾ توهان ڪن وڌيڪ هئا ، ۷۷ ۽ جيئن دين جي ڪم ۾

ڪن ، مگر انهن دنيا جي طلب کان سواءِ انهن خدا داد نعمتن کان دين جو ڪم

۾ ڏور ٿيو . ۷۸ اي قريشو ! مثلاً عاد ۽ ثمود ۽ لوط جي قورا . ۷۹

ڪفر ۽ سرڪشي کان ، پراڻي بازو آيت پوءِ اسان انهن کي سندن ڪفر

۾ ڪري هلاڪ ڪري ڇڏيو . ۸۰ انهن ڪافرن جي انهن بڻن .

۸۱ ۽ جن جي نسبت هي چوندا هئا ته انهن بڻن جي پوڄن سان الله تبارک

جو قرب حاصل ٿئي ٿو . ۸۲ عذاب جي نزول جي وقت ڪم ڏاڍا . ۸۳

اهي بڻن کي معبود چون ٿا ۽ بڻ ڀرستي ۾ قرب الاهي جو ذريعو بڻجن

ٿا . ۸۴ يعني اي محبوب سيد عالم صلي الله تعالى عليه و آله و سلم ! ان

وقت کي يا ڪريو ، جڏهن اسان توهان جي طرف جن جي هڪ جماعت کي

موڪليو ان جماعت جي تعداد ۾ اختلاف آهي ، حضرت ابن عباس رضی

الله تعالى عنهما فرمايو ته ست جن هئا ، جن کي محبوب رسول ڪريم صلي

الله تعالى عليه و آله و سلم جن سندن قوم جي طرف قاصد ڪري موڪليو

ڪن روايتن ۾ ٻيو آهي ته اهي ٽي هئا . محققن عالمن جو ان تي اتفاق آهي ته جن

سڀ جا سڀ مڪلف آهن ، هاڻي انهن جن جو حال ارشاد ٿئي ٿو ته جڏهن

محبوب سڳورا بطن نخل ۾ مڪه مڪرمه ۽ طائف جي وچ ۾ مڪي

شريف کان ايندي پنهنجي صحابہ ڪرام سان گڏ نجر جي خان پڙهي رهيا هئا

ان وقت جن . ۸۵ ته جيئن چڱي طرح حضور محبوب سائين جن

جي قرأت ٻڌون . ۸۶ يعني محبوب رسول ڪريم صلي الله تعالى عليه

و آله و سلم جن تي ايمان آڻي سندن حڪم مبارڪ سان پنهنجي قوم

جي طرف ايمان جي دعوت ڏيڻ ويا ۽ انهن کي ايمان ڏيڻ ۾ محبوب

ڪريم صلي الله تعالى عليه و آله و سلم جن جي مخالفت ڪئي کان ڊيڄاريائون

۸۷ يعني تڙن شريف . ۸۸ عطا چيو ته جڏهن جو اهي جن

دين يهوديت تي هئا ، ان ڪري انهن حضرت موسيٰ عليه السلام جو دعويٰ

ڪيو ۽ حضرت عيسيٰ عليه السلام جي ڪتاب جو نالو ڏنو ٿو . ڪن مفسرن چيو ته حضرت عيسيٰ عليه السلام جي ڪتاب جو نالو ڏنو ٿو جو سبب هي آهي ته ان ۾ صرف

و عطا آهن ، احڪام تمام ٿي گهٽ آهن .

ڪيو ۽ حضرت عيسيٰ عليه السلام جي ڪتاب جو نالو ڏنو ٿو . ڪن مفسرن چيو ته حضرت عيسيٰ عليه السلام جي ڪتاب جو نالو ڏنو ٿو جو سبب هي آهي ته ان ۾ صرف

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نَزَّلَ عَلَىٰ فُحْمٍ وَأُوهُوَ
يعني ايمان آندو ۽ چڱا ڪريائون ۽ ان تي ايمان آندائون جيڪو مڃڻ تي نازل ڪيو ويو. ۽ اهو ئي انهن جي
الحق من ربهم ۽ كفر عنهم سيئاتهم واصلحهم بالهم ۵ ذلك
رب جي طرف کان حق آهي الله انهن جون برائيون مڃي ڇڏيون ۽ سندن حال سٺو ڪيو. ۽ اهو ان کي
بأن الذين كفروا اتبعوا الباطل وأن الذين آمنوا اتبعوا
جو ڪانون باطل جي پيروي ڪئي ۽ ايمان وارن حق جي تابعداري ڪئي، جيڪو سندن
الحق من ربهم ۽ كفر عنهم سيئاتهم واصلحهم بالهم ۵ فإذا
رب جي طرف کان آهي ۽ الله ماڻهن کي انهن جي حالتن بابت بيان فرمائيندو آهي. ۽ پوءِ جڏهن ڪافي
لقيمته الذين كفروا فصرّب الرقاب حتى إذا اخذنهم فشدوا
سان توهان ملو ۽ تڪڙ ڪيون ۽ ايتائين جو جڏهن انهن کي خوب قتل ڪري پيو ۽ تڏهن ڪجهه ڇڏي
الوثاق ۶ فإما ممتا بعد وإما فداء حتى تضع الحرب أوزارها
پوءِ ان کان بعد چاهي احسان ڪري ڇڏيو وڃي تڏهن وٺو وڃي ايتائين جو لڙائي پنهنجو بوجھ لاهي رکي ۽
ذلك ولو يشاء الله لانتصرهم ولكن ليبلوا بعضكم
ڳالهه آهي ۽ الله چاهي هاءِ پاڻ تي انهن کان بدلو وٺي هاءِ مگر هن لاءِ ۽ توهان مان هڪ ڪن تي ٻين سان
بعض والذين قتلوا في سبيل الله فكن أفضل أعمالهم ۷
جيڪي ۱۵ ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ قتل ٿيا الله ڪڏهن به انهن جا عمل مٿس مٿس مٿس مٿس مٿس مٿس مٿس مٿس
سيفديهم ويصلحهم بالهم ۷ ويدخلهم الجنة عرفها لهم ۸
جلد انهن کي راه ڏيندو ۽ انهن جو ڪم سرانجام فرمائيندو ۽ انهن کي جنت ۾ نڀيندو ۽ انهن کي انهي جيڪا انهن جي
يأيتها الذين آمنوا أن تنصروا الله ينصركم ويثبت أقدامكم ۹
اي ايمان وارو! جيڪڏهن توهان الله جي دين جي مدد ڪندو ۽ الله توهان جي مدد ڪندو ۽ توهان جا قدم جڙيندو ۽
الذين كفروا فاعصوا لهم وأصل أعمالهم ذلك بأنهم كرهوا
۽ چون ڪن ڪنهن انهن تي تباهي پوي ۽ الله سندن عمل برباد ڪري. هي ان کي جو انهن کي ڏوڏيو جو ڪجهه
ما أنزل الله فاحبط أعمالهم ۱۰ أفلم يسروا في الأرض فينظروا
الله نازل ڪيو ۽ پوءِ الله سندن عمل ڇڏي ڇڏيا. ڇا انهن زمين ۾ سفر ڪيو جو ڏسن ها

مع ۱۳
بأن الذين كفروا اتبعوا الباطل وأن الذين آمنوا اتبعوا الحق

۱. يعني قرآن پاڪ. ۵. دين جي
امور ۾ توفيق عطا فرمائي ڪري ۽ دنيا
۾ سندن دشمنن جي مقابلي ۾ انهن جي
مدد فرمائي ڪري. حضرت ابن عباس
رضي الله تعاليٰ عنهما فرمايو: سندن حيات
۾ انهن جي مقابلي ۾ حفاظت فرمائي ڪري
۽ انهن کان ناخوشي واقع ٿي. ۵.
يعني قرآن شريف. ۵. يعني فرقيين
جو ڪا فرق ڪا عمل بيڪار ۽ ايماندار
جون لغزشون به معاف. ۵. يعني جنگ
ٿئي. ۵. يعني انهن کي قتل ڪيو ۽
يعني ڪثرت سان قتل ڪري چڪو ۽
۽ باقي رهيلن کي قيد ڪرڻ جو موقعو
اچي وڃي. ۵. يعني ڳالهين جو اختيار
آهي. مسئلو. مشرڪن جي قيدي جو
حڪم اسان وقت هي آهي تانهن کي
قتل ڪيو وڃي يا مامور بنايو وڃي ۽
احسان جي طرح ڇڏڻ يا فديو ۽ جيڪو
ان آيت ۾ مذڪور آهي، اهو سورة توبه
جي آيت اُقتلوا المشركين سان منسوخ
ٿي ويو. ۵. يعني جنگ ختم ٿي وڃي هن
طرح ۾ مشرڪ اطاعت قبول ڪن ۽ اسلام
آڻن. ۱۳. جنگ کان سواءِ ڪين ٻين
۾ بدائي ڪري يا مٿن پٿر وسائي ڪري
يا ڪنهن ٻي طرح. ۵. توهان کي جنگ
جو حڪم ڏنائين. ۵. جنگ ۾ ت
جيئن مقتول مسلمانن ثواب حاصل ڪن
۽ ڪا عذاب. ۵. سندن عملن
جو ثواب پرو پرو ٿيندو. شافعي
نزلو: ۵. هي آيت اُحد جي تبين
نازل ٿي، جڏهن مسلمان زياده شهيد ٿيا
۽ ڪٽجي پيا. ۵. بلند درجن جي طرف.

منزل ۶

۱. اهي جنت جي منزلن ۾ مسافرن وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۲۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۳۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۴۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۵۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۶۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۷۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۸۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۱. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۲. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۳. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۴. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۵. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۶. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۷. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۸. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۹۹. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ
۱۰۰. اهي واقف وٽان وٺي وڃن ۽ ان کي هر شيءِ جي دريافت ڪرڻ جي ضرورت ڏيڻ ۽ بلڪ

كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَرَاللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَكُفْرِيْنَ
 ۲۱ انهن جي آئين ۲۱ جو ڪوڙو انجام ٿيو! الله انهن تي تباهي ستي ۲۱ ۽ انهن ڪافرن جي واسطي به اهڙا
 امثالها ۱۰ ذلڪ پاك الله مولى الذين آمنوا وان الكفرين
 ڪيئي مثال آهن. ۲۱ هي ۲۱ ان ڪري ته مسلمانن جو مولى الله آهي ۽ ڪافرن جو ڪوبه
 لا مولى لهم ۱۱ ان الله يدخل الذين آمنوا وعملوا الصالحات
 مولى نه آهي. بيشڪ الله داخل فرمائيندو انهن کي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيائون
 جدت تجرى من تحتها الأنهر والذين كفروا يمتنعون و
 باغن ۽ مرجن جي مٿيان نهرون جاري آهن ۽ ڪافرن جو وڻن ۽ ٿاڻ ۽ ڪاڻن
 ياكلون كما تاكل الأنعام والناؤمئوى لهم ۱۰ وڪاين من قريه
 ۲۱ جيئن جانور کائين ۲۱ ۽ باهه ۽ ميرانهن جو ٽڪاڙ آهي. ۽ ڪيترائي شهر جو ان شهر کان
 هي اشد قوه من قريه التي اخرجتك اهلكتهم فلان اهلهم
 ۲۱ طاقت ۽ قوت ۽ هڪ هنڌن منجهان توکي ٻاهر ڪڍيائون، انهن کي تباهه ڪيو، پر انهن جو ڪوبه مددگار
 اقمى کان على بينة من ربهم لمن له سوء عمله و
 نه آهي. ۲۱ ۽ جيڪي پنهنجي رب جي طرفان روشن دليل تي هي ۲۱ ان ۲۱ وانگر ٿيندو جنهن جا راءِ عمل ڪيس چڱا نظر ناهن
 اتبعوا أهواءهم ۱۰ مثل الجنة التي وعد المتقون فيها أنهر
 ۽ اهي سندن عيان هليا ۲۱ احوال ان جنت جو جنهن جو بهر گارن سان وعدو آهي، ان ۽ اهڙي ڀاتي جيون نديون آهن
 من ماء غير اسين وأنهر من لبن لم يتغير طعمه وأنهر من
 جو ڪڏهن به خراب نه ٿين ۲۱ ۽ ڪير جو ان اهڙيون نهرون جنهن جو مزو نه بدليو هجي ۽ اهڙي شراب جو نهرون جنهن
 خير لذة للشربين وأنهر من عسل مصفى ولهم فيها
 ۽ پيئندڙن جي واسطي لذت آهي ۲۱ ۽ نهرون پاڪ ۽ شفاف ماکي جيون ۲۱ ۽ انهن جي واسطي ان ۽ هر قسم
 من كل الثمرات ومغفرة من ربهم لمن هو خالد في النار
 جامير آهن ۽ پنهنجي رب جي مغفرت ۲۱ ۽ اهڙي آرام وارا انهن جهڙا ٿي ويندا جن کي هميشه باهه ۽ هر قسم
 وسقوا ماء حميمًا فقطع أمعاءهم ۱۰ ومنهم من يستعمر اليك
 ۽ جن کي تنهنجو ڀاتي ٻار پيو ويندو جيڪي انهن جا آندبا ٽڪر ٽڪري ڪندو. ۽ انهن ۲۱ انهي ته پنهنجو ارشاد ٻڌندا آهن

منزل ۶

۲۲ يعني آئين امتن جو.
 ۲۳ جواسنهن کي ۽ سندن اولاد ۽ سندن مالن کي سڀ کي هلاڪ ڪري
 ڇڏيو.
 ۲۴ يعني جيڪڏهن اهي ڪافر محبوب سيد عالم صلى الله تعالى عليه
 ۱۰ والده وسلم جن تي ايمان نه آڻن ته پوءِ انهن جي لاءِ آئين جهڙيون گهڻيون
 ۱۱ ٿي تباهين آهن.
 ۲۵ يعني مسلمانن جو فتح مندرهين ۽ ڪافرن جو تدمر هين رهين.
 ۲۶ دنيا ۾ چند ڏينهن غفلت سان پنهنجي انجام ۽ نتيجي کي ساري
 ۲۷ ۽ انهن کي سمجهه نه هجي ته ان کان ڪا ڀڃ پوءِ اهي ذبح ڪيا ويندا.
 اهو ئي حال ڪافرن جو آهي، جيڪي غفلت سان دنيا طلب ۾ مشغول
 آهن ۽ اچڻ واريين مصيبتن جو خيال به نه ٿا ڪن.
 ۲۸ يعني مڪه مڪرمه وارن کان.
 ۲۹ جيڪو عذاب ۽ هلاڪت کان بچائي سگهي. شانتي نازل ۽ بچند
 محبوب سيد عالم صلى الله تعالى عليه والده وسلم جن مڪه مڪرمه کان
 هجرت فرمائي ۽ غاري طرف تشريف وٺي هليا ته مڪه مڪرمه جي طرف
 مارجي ٿي ڪري فرمايائون الله تعالى جي شهرن ۾ تون الله تعالى کي گهڻو
 پيارو آهين ۽ الله تعالى جي شهرن ۾ تون مون کي تمام پيارو آهين. جيڪڏهن
 مشرڪ مون کي ڏکين هاءِ مان توهان ڏنڪرن ها. ان تي الله تعالى
 هي آيت نازل فرمائي.
 ۳۰ ۽ اهي مؤمن آهن جو اهي قرآن مجيد ۾ محبوب نبي ڪريم
 صلى الله تعالى عليه والده وسلم جن جي معجزن ۾ مضبوط دليل سان
 پنهنجي دين تي ڪامل يقين ۽ سچو ارادو رکن ٿا.
 ۳۱ ان ڪر فرميشڪر.
 ۳۲ ۽ انهن ڪفر ۽ بت پرستي اختيار ڪئي، هرگز اهو مؤمن ۽
 هي ڪافر هڪ مان نه ٿا ٿي سگهن ۽ انهن پنهنجي مڪاب نسبت
 نه آهي.
 ۳۳ يعني اهڙو و لطف، جو نه سسڙي، جو نه ان جي پوءِ تبديل ٿي نه
 ان جي دائمي فرق اچي.
 ۳۴ دنيا جي ڪير جي خلاف ۽ جو خراب ٿي وڃي ٿو.
 ۳۵ خالص لذت تي لذت، نه دنيا جي شرابن وانگر ان جو ذائقو
 نه ان ۾ گند ڪچرو ۽ نه خراب شين جي ملاوٽ، نه اهو سسڙي ڪري
 ٿهي، نه ان جي پيئڻ سان عقل زائل ٿئي، نه متوجح ڪري ٿي، نه خمار اچي، نه مٿي جو سور پيدا ٿئي. اهي سڀ آفتون دنيا جي شراب آهن. اتان جا شراب انهن سڀني عيسن کان پاڪ
 نهايت لذت ۽ مفرح خوشگوار ۽ پيدا ٿي ٿي، يعني صاف ٿي پيدا ڪئي وئي. دنيا جي ماکي وانگر نه آهي جو مڪي جي بيت مان نڪري ٿي ۽ ان ۾ مٺي وغيره جي ملاوٽ ٿئي ٿي.
 ۳۶ جو اهو رب انهن تي احسان فرمائي ٿو ۽ انهن کان راضي آهي ۽ انهن تان سهولت ڪليف وارا احڪام ڪنيا ويا آهن، جيڪو ڪو چاهن کان، جيڪو چاهن کان، نه حساب نه غذا
 ۳۷ ڪافرن.

۳۹ خطبه وغيره من نهايت. بي توجهي سان.
 ۴۰ اهي منافق ماڻهو ٻيو. ۴۱ اهي منافق ماڻهو ٻيو. ۴۲ اهي منافق ماڻهو ٻيو.
 ۴۳ مثلاً ابن مسعود ۽ ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہم کي مسخري جي طور تي. ۴۴ يعني محب
 سيد الڪونين صلى الله تعالى عليه وآله وسلم جن الله
 تعالى انهن منافقن جي حق ۾ فرمائي ٿو. ۴۵ اهي يعني
 جڏهن انهن حق جي تابعداري ڇڏي ڏني ته انهن
 جي دلين کي الله تعالى مثيل ڪري ڇڏيو. ۴۶
 انهن نفاق اختيار ڪيو. ۴۷ يعني اهي پاڻ
 وارا جن محبوب نبي ڪريم صلى الله تعالى عليه وآله
 وسلم جن جو ڪلام عز ورسان ٻڌو ۽ ان مان نفعو
 ورتو. ۴۸ يعني بصيرت ۽ علم ۽ سيني جو ڪرڻ.
 ۴۹ اهي يعني پرهيز گاري جي توفيق ڏنائين ۽ ان تي
 مدد فرمايائين يا هي معنى آهي ته انهن کي پرهيزگار
 جي جزا ڏنائين ۽ ان جو ثواب عطا فرمايائين. ۵۰
 ۵۱ ڪانر ۽ منافق. ۵۲ جن مان محبوب سيد
 عالم صلى الله تعالى عليه وآله وسلم جن جي بعثت
 مبارڪ ۽ چند جو چرچو آهي. ۵۳ هي هن
 اُمت تي الله تعالى جو اڪرام آهي، جو محبوب نبي
 ڪريم صلى الله تعالى عليه وآله وسلم جن کي فرمايائين
 ته انهن جي لاءِ بخشش طلب فرمايو ۽ پاڻ شفيع
 مقبول الشفاعة آهن. ان کان پوءِ مؤمنن سڀني
 کي عام خطاب آهي. ۵۴ پنهنجي شغلن ۾ ڀرڻوڳار
 جي ڪمن ۾. ۵۵ يعني اهو توهان جي سموري احوال
 جو جائز وارو آهي، ان کان ڪجهه به مخفي نه آهي.
 ۵۶ شائسته نزل ۽ مؤمنن کي جهاد في سبيل الله
 جو گهڻوئي شوق هو. اهي چوڻدا هئا ته اهڙي ستر
 چوڻ نازل ٿي، جنهن ۾ جهاد جو حڪم هجي
 اسان جهاد ڪريون. ان تي هي آيت ڪريمه نازل
 ٿي. ۵۷ جنهن ۾ صاف قطعي بيان هجي ۽
 ان جو حڪم منسوخ ٿيڻ وارو نه هجي.
 ۵۸ يعني منافقن کي. ۵۹ پر پيشان تي ڪري.

حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ لِيُؤْتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ الْأُنْفَا
 ۳۹ ايتائين جڏهن تودان نڪري وڃن. ۴۰ علم وارن کي چون ٿا ۴۱ هاڻي اُن ڇا فرمايو؟
 ۴۲ اُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ۖ وَالَّذِينَ
 اهي. اهي آهن جن جي دلين تي الله مهر لڳائي ڇڏي ۽ پنهنجي سڌن جا تابع ٿيا. ۴۳ ۽ جن راه لڏي
 اهتدوا زادهم هدىٰ وَاَتَتْهُمْ تَقْوَاهُمْ ۖ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا
 ۴۴ الله کين هدايت ۴۵ اُتيا وديڪمجي ۴۶ انهن جي تقويٰ کين عطا فرمائي. ۴۷ ۴۸ پوءِ ڇا جي انتظار ۾ آهن ته ۴۹ مگر
 السَّاعَةِ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ
 قِيامت جي جوانن تي اوجهاجي بيٺسڪان جون علامتون ته ظاهراجي ويون پوءِ جڏهن اها ڀڄي ٿي ته ڪٿي اهي ڪٿي
 ذَكَرَهُمْ ۖ فَاذْكُرْهُمْ أَكْثَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِدُنْيَاكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
 سمجهڻ. پوءِ ڇا جي ڏٺا آهن کان سواءِ ڪنهن جي بندگي نه آهي ۽ اهي محبوب پنهنجي خاصن ۽ عام مسلمان مردن
 وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ۖ وَيَقُولُ الَّذِينَ
 ۴۹ عورتن جو گناهن جي معافي گهرڻ ۽ الله ڄاڻي ٿو ته انهن جي ڏينهن ۾ ڦرڻ تي ۵۰ ڦرڻ جو توهان جي آڏو ۽ وٺڻ کي ۵۱ ڀڃڻ مسلمان چون ٿا
 أَمْ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَىٰ دِينِ اللَّهِ فَمَنْعُوا آلَهُمْ لَكُمْ وَكُنْتُمْ لَهَا
 ته ڪا سورت چوڻ لاءِ وٺي ۵۲ پوءِ جڏهن ڪا محڪم سورت لاءِ وٺي ۵۳ ۽ ان ۾ جهاد جو حڪم نازل ٿيو
 الْقِتَالِ ۖ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ بِغُلُوبٍ
 ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰
 ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰
 ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰
 ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰
 ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰
 ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰
 ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰
 ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰
 ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰
 ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳ ۱۰۰۴ ۱۰۰۵ ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۱۱ ۱۰۱۲ ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹ ۱۰۲۰ ۱۰۲۱ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۴ ۱۰۲۵ ۱۰۲۶ ۱۰۲۷ ۱۰۲۸ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲ ۱۰۳۳ ۱۰۳۴ ۱۰۳۵ ۱۰۳۶ ۱۰۳۷ ۱۰۳۸ ۱۰۳۹ ۱۰۴۰ ۱۰۴۱ ۱۰۴۲ ۱۰۴۳ ۱۰۴۴ ۱۰۴۵ ۱۰۴۶ ۱۰۴۷ ۱۰۴۸ ۱۰۴۹ ۱۰۵۰ ۱۰۵۱ ۱۰۵۲ ۱۰۵۳ ۱۰۵۴ ۱۰۵۵ ۱۰۵۶ ۱۰۵۷ ۱۰۵۸ ۱۰۵۹ ۱۰۶۰ ۱۰۶۱ ۱۰۶۲ ۱۰۶۳ ۱۰۶۴ ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ ۱۰۶۷ ۱۰۶۸ ۱۰۶۹ ۱۰۷۰ ۱۰۷۱ ۱۰۷۲ ۱۰۷۳ ۱۰۷۴ ۱۰۷۵ ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱ ۱۰۸۲ ۱۰۸۳ ۱۰۸۴ ۱۰۸۵ ۱۰۸۶ ۱۰۸۷ ۱۰۸۸ ۱۰۸۹ ۱۰۹۰ ۱۰۹۱ ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۶ ۱۰۹۷ ۱۰۹۸ ۱۰۹۹ ۱۱۰۰
 ۱۱۰۱ ۱۱۰۲ ۱۱۰۳ ۱۱۰۴ ۱۱۰۵ ۱۱۰۶ ۱۱۰۷ ۱۱۰۸ ۱۱۰۹ ۱۱۱۰ ۱۱۱۱ ۱۱۱۲ ۱۱۱۳ ۱۱۱۴ ۱۱۱۵ ۱۱۱۶ ۱۱۱۷ ۱۱۱۸ ۱۱۱۹ ۱۱۲۰ ۱۱۲۱ ۱۱۲۲ ۱۱۲۳ ۱۱۲۴ ۱۱۲۵ ۱۱۲۶ ۱۱۲۷ ۱۱۲۸ ۱۱۲۹ ۱۱۳۰ ۱۱۳۱ ۱۱۳۲ ۱۱۳۳ ۱۱۳۴ ۱۱۳۵ ۱۱۳۶ ۱۱۳۷ ۱۱۳۸ ۱۱۳۹ ۱۱۴۰ ۱۱۴۱ ۱۱۴۲ ۱۱۴۳ ۱۱۴۴ ۱۱۴۵ ۱۱۴۶ ۱۱۴۷ ۱۱۴۸ ۱۱۴۹ ۱۱۵۰ ۱۱۵۱ ۱۱۵۲ ۱۱۵۳ ۱۱۵۴ ۱۱۵۵ ۱۱۵۶ ۱۱۵۷ ۱۱۵۸ ۱۱۵۹ ۱۱۶۰ ۱۱۶۱ ۱۱۶۲ ۱۱۶۳ ۱۱۶۴ ۱۱۶۵ ۱۱۶۶ ۱۱۶۷ ۱۱۶۸ ۱۱۶۹ ۱۱۷۰ ۱۱۷۱ ۱۱۷۲ ۱۱۷۳ ۱۱۷۴ ۱۱۷۵ ۱۱۷۶ ۱۱۷۷ ۱۱۷۸ ۱۱۷۹ ۱۱۸۰ ۱۱۸۱ ۱۱۸۲ ۱۱۸۳ ۱۱۸۴ ۱۱۸۵ ۱۱۸۶ ۱۱۸۷ ۱۱۸۸ ۱۱۸۹ ۱۱۹۰ ۱۱۹۱ ۱۱۹۲ ۱۱۹۳ ۱۱۹۴ ۱۱۹۵ ۱۱۹۶ ۱۱۹۷ ۱۱۹۸ ۱۱۹۹ ۱۲۰۰
 ۱۲۰۱ ۱۲۰۲ ۱۲۰۳ ۱۲۰۴ ۱۲۰۵ ۱۲۰۶ ۱۲۰۷ ۱۲۰۸ ۱۲۰۹ ۱۲۱۰ ۱۲۱۱ ۱۲۱۲ ۱۲۱۳ ۱۲۱۴ ۱۲۱۵ ۱۲۱۶ ۱۲۱۷ ۱۲۱۸ ۱۲۱۹ ۱۲۲۰ ۱۲۲۱ ۱۲۲۲ ۱۲۲۳ ۱۲۲۴ ۱۲۲۵ ۱۲۲۶ ۱۲۲۷ ۱۲۲۸ ۱۲۲۹ ۱۲۳۰ ۱۲۳۱ ۱۲۳۲ ۱۲۳۳ ۱۲۳۴ ۱۲۳۵ ۱۲۳۶ ۱۲۳۷ ۱۲۳۸ ۱۲۳۹ ۱۲۴۰ ۱۲۴۱ ۱۲۴۲ ۱۲۴۳ ۱۲۴۴ ۱۲۴۵ ۱۲۴۶ ۱۲۴۷ ۱۲۴۸ ۱۲۴۹ ۱۲۵۰ ۱۲۵۱ ۱۲۵۲ ۱۲۵۳ ۱۲۵۴ ۱۲۵۵ ۱۲۵۶ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸ ۱۲۵۹ ۱۲۶۰ ۱۲۶۱ ۱۲۶۲ ۱۲۶۳ ۱۲۶۴ ۱۲۶۵ ۱۲۶۶ ۱۲۶۷ ۱۲۶۸ ۱۲۶۹ ۱۲۷۰ ۱۲۷۱ ۱۲۷۲ ۱۲۷۳ ۱۲۷۴ ۱۲۷۵ ۱۲۷۶ ۱۲۷۷ ۱۲۷۸ ۱۲۷۹ ۱۲۸۰ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۴ ۱۲۸۵ ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱ ۱۲۹۲ ۱۲۹۳ ۱۲۹۴ ۱۲۹۵ ۱۲۹۶ ۱۲۹۷ ۱۲۹۸ ۱۲۹۹ ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴ ۱۳۰۵ ۱۳۰۶ ۱۳۰۷ ۱۳۰۸ ۱۳۰۹ ۱۳۱۰ ۱۳۱۱ ۱۳۱۲ ۱۳۱۳ ۱۳۱۴ ۱۳۱۵ ۱۳۱۶ ۱۳۱۷ ۱۳۱۸ ۱۳۱۹ ۱۳۲۰ ۱۳۲۱ ۱۳۲۲ ۱۳۲۳ ۱۳۲۴ ۱۳۲۵ ۱۳۲۶ ۱۳۲۷ ۱۳۲۸ ۱۳۲۹ ۱۳۳۰ ۱۳۳۱ ۱۳۳۲ ۱۳۳۳ ۱۳۳۴ ۱۳۳۵ ۱۳۳۶ ۱۳۳۷ ۱۳۳۸ ۱۳۳۹ ۱۳۴۰ ۱۳۴۱ ۱۳۴۲ ۱۳۴۳ ۱۳۴۴ ۱۳۴۵ ۱۳۴۶ ۱۳۴۷ ۱۳۴۸ ۱۳۴۹ ۱۳۵۰ ۱۳۵۱ ۱۳۵۲ ۱۳۵۳ ۱۳۵۴ ۱۳۵۵ ۱۳۵۶ ۱۳۵۷ ۱۳۵۸ ۱۳۵۹ ۱۳۶۰ ۱۳۶۱ ۱۳۶۲ ۱۳۶۳ ۱۳۶۴ ۱۳۶۵ ۱۳۶۶ ۱۳۶۷ ۱۳۶۸ ۱۳۶۹ ۱۳۷۰ ۱۳۷۱ ۱۳۷۲ ۱۳۷۳ ۱۳۷۴ ۱۳۷۵ ۱۳۷۶ ۱۳۷۷ ۱۳۷۸ ۱۳۷۹ ۱۳۸۰ ۱۳۸۱ ۱۳۸۲ ۱۳۸۳ ۱۳۸۴ ۱۳۸۵ ۱۳۸۶ ۱۳۸۷ ۱۳۸۸ ۱۳۸۹ ۱۳۹۰ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۳ ۱۳۹۴ ۱۳۹۵ ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹ ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱ ۱۴۰۲ ۱۴۰۳ ۱۴۰۴ ۱۴۰۵ ۱۴۰۶ ۱۴۰۷ ۱۴۰۸ ۱۴۰۹ ۱۴۱۰ ۱۴۱۱ ۱۴۱۲ ۱۴۱۳ ۱۴۱۴ ۱۴۱۵ ۱۴۱۶ ۱۴۱۷ ۱۴۱۸ ۱۴۱۹ ۱۴۲۰ ۱۴۲۱ ۱۴۲۲ ۱۴۲۳ ۱۴۲۴ ۱۴۲۵ ۱۴۲۶ ۱۴۲۷ ۱۴۲۸ ۱۴۲۹ ۱۴۳۰ ۱۴۳۱ ۱۴۳۲ ۱۴۳۳ ۱۴۳۴ ۱۴۳

لِّلْمُؤْمِنِينَ لِيُزَادُوا فِي آيَاتِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمٰوٰتِ
جِبْنِ اُنھن کي يقين متقي يقين ودي وک ۛ الله جي کي ملکيت آھن تمام لشکر آسمانن ۛ زمين جا
وَالْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ۝ لِّيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَلْمُؤْمِنٰتِ
ۛ الله علم ۛ حکمت وارو آھي . وک جين وني وچي مؤمن مردن ۛ عورتن کي
جَدَّتْ تَجَرُّوْنَ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنۡفُسُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَيُكْفَرُ عَنْہُمْ
باغن ۛ جن جي هيٺان نہرون جاري آھن اُنھن ۛ هميشہ رهندا ۛ لاجين اُنھن جون ۛ ٻارون اُنھن کي
سَيَّارَتُہُمْ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنۡدَ اللّٰهِ قُوۡمًا عَظِيْمًا وَيُعَذِّبُ الْمُنٰفِقِيْنَ
ميتي چڙي ۛ اھا الله وت ودي ڪاميٽي آھي . ۛ جين عذاب ڏي منافق مردن
وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْمُشْرِكِيْنَ وَالْمُشْرِكٰتِ الظَّالِمِيْنَ بِاللّٰهِ ظَنَ السَّوۡءِ
ۛ منافق عورتن ۛ مشرڪ مردن ۛ مشرڪ عورتن کي جيڪي الله جي واسطي بدگمان ۛ رکندا آھن وک
عَلَيْہِمۡ دَآبِرَةُ السَّوۡءِ وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَیْہُمْ وَلَعَنَہُمْ وَاعَدَ اللّٰهُ
اُنھن تي آھي وک ٻوي گروشي ۛ الله اُنھن تي قهر فرمايو ۛ اُنھن تي لعنت ڪيائين ۛ اُنھن جي واسطي جھنم
جَهَنَّمَ وَسَاۡتُ مَصِيْرًا ۝ وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَكَانَ
تيا فرمايائين ۛ اھو ڪھڙو غراب الجھو آھي . ۛ الله جي کي ملکيت آھن آسمانن ۛ زمين جا سمورا لشکر ۛ الله
اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ۝ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَٰہِدًا وَّ مُبَشِّرًا وَّ نَذِيْرًا ۝
عزت ۛ حکمت وارو آھي . بيشڪ اٽو کي مڪيل حاضر ۛ ناظر وک ۛ خوشخبري ڏيندڙ ۛ ڊيڄاريندڙ ڪري . وک
لِتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَتُعَزِّرُوْهُ وَتُوَقِّرُوْهُ وَتُسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّا
تجبن اي انسان توهان الله ۛ ٻران جي رسول تي ايمان آڻيو ۛ رسول جي تعظيم ۛ احترام ڪريو ۛ صبح ۛ شام الله جي پاڪائي
اٰصِيْلًا ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ يُّبَايِعُوْنَكَ اِنَّمَا يُّبَايِعُوْنَ اللّٰهَ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ
بيان ڪريو وک ۛ اھو جيڪي تهنجي بيعت ڪن ٿا اھي الله سان ئي بيعت ڪن ٿا وک اُنھن جي هٿن تي رکڻو
اَيُّدِيہُمْ فَمَنْ نَّكَثَ فَاِنَّمَا يَنۡكُثُ عَلٰۤی نَفْسِہٖۤ وَمَنْ اَوْفٰی بِسَآعۡہَدِ
ھٿ آھي پوءِ جنھن عھد توڙيان پھنجي نقصان جي واسطي واعدو توڙيو وک ۛ جنھن پرور ڪيو الله سان ڪيل
عَلَيْہُ اللّٰهُ فَسِيُوْتِيْہٖۤ اَجْرًا عَظِيْمًا ۝ سَيَقُوْلُ لَكَ الْمُخَلَّفُوْنَ
عھد ۛ پوءِ تمام جلد الله ان کي وڏو ثواب ڏيندو . وک ھاڻي تڪي چوند ا جيڪي ھاڻي پھنجي رھجي

منزل ۶

ڪافر خوف زدہ ٿيا ۛ سندن راءِ وارن اھوئي
مناسب سمجھيو تہ صلح ڪن . اھڙي ۛ
طرح صلح نامو لکيو ويو ۛ ايندڙ سال محرم
پاڪ جن جو تشریف فرما ٿيں پھتو ۛ اھو
صلح مسلمانن جي حق ۛ برڪھو نفعي وارو
ٿيو ۛ بلڪ نتيجن جي اعتبار سان فتح
ثابت ٿي . انھي ڪري گھڻا مفسر تھ ڪھا
صلح حد بيہ مراد وٺن ٿا ۛ اسلام جون
سموريون فتحن جيڪي آئندہ ٿيں وارو
هيون ۛ ماضي جي صغي سان تشبيہ سندن
يقتي ھجن جي سبب ڪان آھي . (خازن
ۛ روح البیان) . وک ۛ توهان جي صدي
امت جي مغفرت فرمائي . (خازن ۛ روح
البیان) . وک ۛ ديوي ۛ ۛ اخروي ۛ ۛ
رسالت جي تبليغ ۛ رياست جي دستور
جي اقامت ۛ (مبضاوي) . وک دشمنن
تي ڪامل غلبو عطا ڪري .
وک ۛ پڪي عقيدي جي باوجود فرسجي
الھميان حاصل ٿي . وک اھو قادر آھي
جنھن شاھري ۛ پھنجي رسول محبوب
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جن جي مدد
فرمائي . آسمانن جي من جي لشڪر مان
يات آسمانن جي زمين جا ملائڪ مراد آھن
يا آسمانن جا ملائڪ ۛ زمين جا حيران .
وک ان مؤمنن جي دلين جي تسڪين ۛ فتح
ۛ مدد جو واعدو ڪري فرمايو وک
تہ اھو پھنجي رسول محبوب سيد عالم صلي
اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جي مدد ۛ
ايمان آڻڻ وارن جي مدد فرمائيندو .
وک عذاب ۛ ھلاڪت جي . وک پھنجي
امت جي اعمال ۛ احوال جو تھ جيئن قيامت
جي ڏينھن اُنھن جي شاھدي ڏيو . وک

يعني مقرب مؤمنن کي جنت جي خوشي ۛ نافرمانن کي دوزخ جي عذاب جو خوف پڙائيندڙ وک صبح جي وقت تسبيح ۛ فجر جي نماز ۛ شام جي تسبيح ۛ رات جي چارشي
نمازون داخل آھن . وک ان بيعت مان مراد بيعت رضوان آھي ۛ جيڪا محبوب نبي ڪريم صلي اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جن حديديه ۛ وري ھئي . وک چوہ رسول
سان بيعت ڪرڻ الله تعالیٰ سان ئي بيعت ڪرڻ آھي ۛ جين رسول جي اطاعت الله تعالیٰ جي اطاعت آھي . وک جن سان اُنھن محبوب سيد عالم صلي اللہ تعالیٰ علیہ
وآلہ وسلم جن جي بيعت جو شرف حاصل ڪيو . وک ان واعدو توڙ جو وبال انھي تي ڪرندو . وک يعني حديبيه کان توهان جي واپسي جي وقت .

۲۱ قبیلہ غفار، مزینہ، جہینہ، اشجع، اسلمہ حاجدہن جو معجز
رسول کریم صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جن حدیبیہ میں سال عمری میں نیت
سان مکہ مکرمہ جواراد و فرمایوۃ مدینہ میں آس پاس میں گھومنے میں
بہر اتریں و اتریش میں خوف کان محبوب سائیں جن سان گد و حیل کان
رکھیا میں بی با وجودہ جو محبوب سید عالم صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم
جن عمری جو احرام بکد و هوہ قربانی جاجا نور سان ہٹا یا ان مان صا ظاہر
ہوۃ جنگ جواراد و نہ آھی، پورہ گھن اعرابین میں رخصت با رتیوہ ہی کمر
جو حیلو کری رہی دیا، انہن جو گمان ہوۃ قریش گھٹا طاقتور آھن
مسلمان انہن کان بھی کوی نہ ایندا، سپ اقی ہلاک میں ویندا، ہاٹی جڈھن
تہ مدد الہی سان معاملو انہن میں خیال میں بالکل خلاف تیورۃ انہن کی
پہنچی نہ وین کی افسوس تیند و معذرت کندا،
۲۲ چوۃ عورتوں میں ہا راکیل اٹھا یا انہن جو کج خبر و نڈر نہ ہو، ان کی
اسان قاصر رہیا سوں۔
۲۳ اللہ تعالیٰ انہن میں تکذیب فرمائی تو۔
۲۴ یعنی اھی عذر کر کے استغفار میں طلب پرکرتا آھن۔
۲۵ دشمن انہن سینی جواتی میں خاتمہ کری جڈہندا۔
۲۶ کفر میں فساد میں غلبی، وعدہ الہی میں پوری نہ تین کی۔
۲۷ عذاب الہی جا حقدار۔
۲۸ ہن آیت میں خبر آھی تہ جیسو اللہ تعالیٰ سندس رسول
فی ایمان نہ آھی، انہن مان کنہن ہک جوہ منکر ہی، اھو کر آھی۔
۲۹ اھو سپ ان میں مشیت میں حکمت میں آھی۔
۳۰ جیسو حدیبیہ میں حاضری کان قاصر رہیا، ایا ان وارو!
۳۱ خبر میں، ان جو راتوہی ہوۃ جڈھن مسلمان صلح حدیبیہ کان
فارغ کی کوی واپس تیا تہ اللہ تعالیٰ سائن خیر میں نتج جو وعدہ فرمایو
یا اتان جو غنیمتوں حدیبیہ میں حاضر تیل وارن میں لاۃ مخمس کری
چڈیون و یون، جڈھن مسلمان کی خیر میں طرف روانی تیل جو وقت آو
تہ انہن مانہن کی لا لچ میں یا انہن غنیمت میں لا لچ کان چوہ
۳۲ یعنی اسان بہ خیر تہ انہن توہان شاگڈہلون بہ جنگ پر شریک
تیرن، اللہ تعالیٰ فرمائی تو۔
۳۳ یعنی اللہ تعالیٰ جو وعدہ جیسو حدیبیہ وارن میں لاۃ فرمایو ہوتہ
خیر میں غنیمت خاص انہن میں لاۃ آھی۔

مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرُكُمْ يَقُولُونَ

وإذا اسان کی اسان میں مال، اسان میں گھر پار و حیل کان روکھی و ملا ہاٹی سائیں جن اشاجی بخشش گھرن پینہی

بِالسَّيْرِ بِهَمْ قَالِيسٌ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ

زبان سان گالو کن تا، جیسو اسدن دل پرکائی و ۲۱ تون فرماۃ اللہ میں اکیان کنہن کی توہان میں لاۃ کو اختیار آھی

شَيْءٌ إِنْ أَرَادَكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا

جیسو نہ اھو توہان جو نقصان چاہی یا توہان سان سیلا میں جو ارادہ فرمائی بلکہ اللہ کی توہان میں عملن میں

تَعْمَلُونَ خَيْرًا ۝ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَمْلِكَبَ الرَّسُولُ وَآلَهُ يَوْمَئِذٍ

خبر آھی، بلکہ توہان جو گمان ہوۃ رسول میں مسلمان ہرگز گھرن نہ واپس نہ ایندا

إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزَيْنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَ السَّوْءِ ۝

۲۲ میں اھاٹی گالو پینہی دل پرکچی سمجھو وینا ہٹا، توہان تام برو گمان قائم کریو

وَكَنتُمْ قَوْمًا بُورًا ۝ وَمَنْ لَكُمْ يَوْمَئِذٍ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَأَنْتُمْ أَعْتَدْتُمْ

تہ توہان ہلاک تیل و لا ماٹو ہٹا، ۲۳ جن ایمان نہ آندو اللہ میں ان میں رسول میں و لا بیشک انسا

لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ۝ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعْفُرُ لِمَنْ يَشَاءُ

کافرن میں واسطی پرکندہ یاہ تیا کری رکی آھی، اللہ تعالیٰ واسطی میں آھی آسمان میں زمین میں بادشاہی جنہن کی رئیس

وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ

بخشی جنہن کی گھری عذاب دی ۲۴ میں اللہ بخششوار صہیان آھی، ہاٹی چویندا پنتی و بھی رہی و لا

إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَائِمٍ لَتَأْخُذُوا هَٰذِرًا وَنَا تَتَّبِعُكُمْ يَرِيدُونَ

۲۵ جڈھن توہان غنیمتوں میں ہاٹوۃ اسان کی پینہی پنیان اچن ڈیو ۲۶ اھی گھن تاۃ اللہ جو کلام

أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ ۝

متاۃ ۲۷ تون فرماۃ توہان کڈھن بہ اسان سان گڈی نہلجو اللہ اگینی میں فرمائی چڈیو آھی

فَسَيَقُولُونَ بَلْ نَحْسُدُؤُنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

۲۸ پورہ ہاٹی چویندا بلکہ توہان اسان میں سرتوتا ۲۹ بلکہ اھی گالو نہ میں سمجھا ۳۰ مگر توری، ۳۱

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدُّعُونَ إِلَى قَوْمِ أَدُلَى بَأْسِ

انہن پنتی رہی ویندو و اٹھان کی فرما و ۳۲ عنقریب توہان کی ہک سخت لڑندو قوم میں طرف سڈیو ویندو

۳۳

۳۳ یعنی اسان میں مدینہ اچن کان اگ، و لا ۳۴ میں پسند نہ تا کیریۃ اسان توہان سان گڈ غنیمتوں حاصل کریون۔ اللہ تعالیٰ فرمائی تو ہاڈین جی، ۳۵ یعنی صرف دنیا میں ایستائیں
جو انہن جرن با فی اقرار بہ دنیا میں فی غرض کان ہو بہ آخرت میں امور کی بالکل نہ سمجھند اٹھا، (جمل)، ۳۶ جیسو مختلف قبیلن جا ماٹو آھن بہ انہن پرکھی اھتار بہ آھن جن
جی توہم تاب تیل جی امید کھی وچی تی، کھی اھتار بہ آھن، جیسو نفاق پر گھٹا پختا بہ سخت آھن، انہن کی آس مائش میں رجھن منظور آھی تہ جیئن توہم تاب بہ غیر توہم تاب بہ فرق
میں وچی، ان کھی حکم تیورۃ انہن کی فرمایو، ۳۷ ان قوم مان بنی حنیفہ یمامہ میں رہی و لا، جیسو مسلمانہ کذاب جی قوم جا ماٹو آھن، اھی مراد آھن، جن سان حضرت
ابوبکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ جنگ فرمائی میں ہی، ۳۸ چیر و یو آھی تہ انہن مان مراد قارس و روم و ارا آھن، جن سان جنگ جی لاۃ حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ دعوت دی۔

۳۹ مسألو۔ هي آيت شيخين جليلين حضرت ابوبڪر صديق ۽ حضرت عمر فاروق رضی اللہ تعالیٰ عنهما جي خلافت جي صحيح هجڻ جو دليل آهي جو انهن سڳورن جي اطاعت تي جنت جو پاءُ انهن جي مخالفت تي جهنم جو لٽو ڏنو ويو. ۱۰ حديث بيده جي موقعي تي. ۱۱ جهاد کان رهجي وڃڻ پوءِ شائن ٿر وٺڻ، ۱۲ جدت هن مسئلي آيت نازل ٿي ته پوءِ جيڪي ماڻهو اها پيچ ۽ عذر وارا هئا، انهن عمن ڪري رسول الله صلي الله تعالیٰ عليه وسلم، انسا جو چا حال هوندو؟ ان تي هي آيت ڪريمه نازل ٿي. ۱۳ جواهي عذر ظاهر آهن ۽ جهاد حاضر نٿي انهن ماڻهن جي لاءِ جائز آهي، ڇو ته ذاتي حالت ڏسڻ تي حملي ڪرڻ جي طاقت رکڻ تاءُ انهن جي حملي کان بچڻ ۽ جدت جي انهن جي حڪم ۾ اهي پوءِ ٿا ضعيف داخل آهن جن کي اٿڻ ويهڻ جي طاقت ڏاهي يا جن ۾ درجي بيماري ۽ ڪنگنه آهي يا جن جي توبه ته وردي وٺي هجي ۽ جن کي گهمڻ ڦرڻ ڏکيو آهي. ظاهر آهي ته اهي عزت جفا ڪلن وڪڻن وارا آهن، انهن کان سواءِ ٻيا به عذر آهن. مثلاً تنهن درجي جي محتاجي ۽ سفر جي ضروري حاجتن ۽ ضرورت جي قدر ڏرڻ يا اهڙي ضروري شغل، جيڪي سفر کان مانع هجن. مثلاً ڪنهن اهڙي مريض جي خدمت، جنهن جي خدمت ان تي لازم آهي ۽ ان کان سواءِ ڪو ان جي بخاري ۽ وارهه آهي. ۱۴ طاعت کان منهن موڙيندو ۽ ڪفر ۽ نفاق تي رهندو. ۱۵ حديث بيده ۾ جدت هن انهن بيعت ڪرڻ وارن کي رضا ۽ الاهي جي خوشخبري ڏني وئي، ان ڪري ان بيعت کي بيعت رضوان چون ٿا. ان بيعت جو سبب ظاهر ۽ سببن سان هي پيش آيو جو جدت سرور ۽ ڪرڻن سيد الثقلين صلي الله تعالیٰ عليه وآله وسلم جن حديث بيده کان حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنه کي قسروش جي اشارت ڏانهن مڪي شريف موڪليو ته انهن کي خبر ڏئي ته جهان جو سردار محبوب سيد عالم صلي الله تعالیٰ عليه وآله وسلم جن بيت الله تعالیٰ جي زيارت جي لاءِ عمري جي ارادي تي تشريف فرمائي آهن، سندن جنگ جوار وڌ آهي ۽ هي به فرمائي ڇڏيو هئا تڏهن جيڪي ڪمزور مسلمان اتي آهن، تن کي به اطمینان ڏئي ته مڪو شريف جلد فتح ٿيندو ۽ الله تعالیٰ پنهنجي دين کي غالب فرمائيندو. قريش هر ڳالهه تي متفق نٿا ته محبوب سيد عالم صلي الله تعالیٰ عليه وآله وسلم جن هن سال ته تشريف فرما ٿين ۽ حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنه کي چيائون ته جيڪڏهن توهان ڪعبه معظمه جو طواف ڪرڻ چاهي ته صرف حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنه فرمايو ته ائين نه ٿو ٿي سگهي جو مان

شَدِيدٌ تَقَاتِلُونَهَا أَوْ يَسْلُبُونَ فَإِنَّ تَطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا
جوانهن سان لڙيا اهي مسلمان ٿي وڃن پوءِ جيڪڏهن توهان فرمان مڃو ته الله توهان کي سهڻي اجر ڏيندو
حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝۱۹
۱۹ ۽ جيڪڏهن توهان ڦٽي ويندو جيئن اڳي ڦٽي ويا هئا ته توهان کي دردناڪ عذاب ڏيندو
لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ
انڌي تي تنگي ناهي ۽ ۽ منڊي تي ستم ۽ ۽ بيمار تي ڀڃڪڙي
حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
۽ ۽ جيڪي الله ۽ سندس رسول جو حڪم مڃي الله ان کي باغن ۾ وٺي ويندو جن جي هيٺان
الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ۝۲۰ لَقَدْ رَفَى اللَّهُ عَنْ
نهرن ۽ هن ٻيون جيڪو ڦٽندو ۽ ان کي دردناڪ عذاب فرمائيندو ۰ ۽ جيڪو الله واهي ٿيو ايمان وارن
الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
کان جنهن امان وٺي هيٺان تنهنجي بيعت ڪري رهيا هئا ته پوءِ الله کي علم آهي جو ڪجهه انهن جي دلين ۾ آهي
فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ۝۲۱ وَغَارَتِ كَثِيرَةٌ
۽ ۽ پوءِ انهن تي اطمینان لڌائين ۽ انهن کي جلد ملڻ واري فتح جو انعام ڏنائين ته ۽ گهڻيون ۽ غنيمتون
يَأْخُذُ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝۲۲ وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَارِمَ كَثِيرَةً
۽ ۽ جن کي حاصل ڪن ۽ الله عزت ۽ حڪمت وارو آهي ۽ الله توهان ۽ اعدائين کي تمام گهڻين غنيمتن جو
تَأْخُذُ مِنْهَا فَعَجَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ
جيڪي توهان وٺندو ۽ پوءِ هي توهان کي جلدي عطا فرمائين ۽ ماڻهن جا هٿ توهان کان روڪي ڇڏيائين ته ۽ هن لفظ
آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝۲۳ وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا
ايمان ڏيڻ جي واسطي نشان ٿي وڃي ۽ توهان کي سڌي راڻ ڏيکارڻ ۽ ۽ ۽ جيڪا توهان جي
عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝۲۴
۽ ۽ سڄي مذهبي ۽ اها الله جي قدرت هئي آهي ۽ الله هر شيءِ تي قدرت رکي ٿو
وَلَوْ قَتَلْتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَوْ أَذْبَارْتُمْ لَا يَجِدُونَ دَلِيلًا
جيڪڏهن ڪافر توهان ڇڏي ڇڏن ۽ ۽ ۽ توهان جي مقابلي ۾ ڪي به ڌوڳي ڏيئي ڇڏين ته پوءِ ڪو به ڪو دليل نه هوندو

منزل ۲

محبوب رسول كريم صلى الله تعالى عليه وسلم جن کان سواء طواف ڪريان۔ حديثه ۾ مسلمانن چيو ته عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنہ) وڏو خوش نصيب آهي، جو ڪعبه معظمه پهتو
۽ طوفان مشرف ٿيو، محبوب پاڪ جن فرمايو ته مان جا شان تو اهو اسان کان سواءِ طواف ڏکندو، حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنہ مڪه معظمه جي ضيف مسلمانن کي باجوہ پر ئي معذور
جي حڪم مطابق فتح جي خوشخبري بہ ٻڌائي ۽ پوءِ قرينشن حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنہ کي روڪي ڇڏيو۔ حديثه ۾ هي خبر مشهور ٿي ويئي ته حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنہ
کي شهيد ڪيو ويو، ان تي مسلمانن کي گھڻو جوش آيو ۽ محبوب ڪريم صلى الله تعالى عليه وسلم جن صحابہ ڪرام کان فتنن جي مقابلي ۾ جهاد ۾ ثابت قدم رهڻ تي بيعت ورتي، اها بيعت
رقي ڪندڙ واري وڻ جي هيٺان ٿي، جنهن کي عرب ميرسهر چوندا آهن۔ محبوب سائينءَ جن پنهنجو ڪاروبار مبارڪ پنهنجي سهجي هٿ مبارڪ ۾ ورتو ۽ فرمايا تون ته هي عثمان رضی اللہ
تعالى عنه) جي بيعت آهي ۽ فرمايا تون يارب اعظم (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) تنهنجي ۽ تنهنجي رسول (صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم جن) جي حڪم ۾ آهي۔ هن واقعي مان معلوم ٿئي ٿو ته محبوب
سرور ڪونين صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم جن کي نبوت جي نرسان معلوم هو ته حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنہ شهيد ذبيره متذبه نه سندس بيعت ورتا تون، مُشْرڪ ان بيعت جو
حال ٻڌي خائف ٿيا ۽ انهن حضرت عثمان غني رضی اللہ تعالیٰ عنہ کي موڪلي ڇڏيو، حديث شريف ۾ آهي ته محبوب سيد عالم صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم جن نماز ۾ ماڻهن وڻ جي هيٺان
بيعت ڪئي هئي، تن مان ڪوبہ دروخ ۾ داخل نه ٿيندو۔ (مسلم شريف) ۽ جنهن وڻ هيٺان بيعت ورتي ويئي هئي، تنهن کي اللہ تعالیٰ غائب ڪري ڇڏيو، ايندڙ سال صحابہ ڪرام ڪيتري به
ڪمي مگر ڪنهن کي به ان جو پتو نه پيو۔ هڪا صدق ۽ اخلاق ۽ وفا۔ فلا يعني نتيجہ جو، جيڪا حديسيه کان موتي ڪري ڇڏي مهينا پوءِ حاصل ٿي، هڪا خير جون ۽ خير دارن جاملا،
جو محبوب ڪريم صلى الله تعالى عليه وسلم جن پاڻ تقسيم فرمایا۔ هڪا ۽ توهان جو خون ٿيندي رهندو پون۔ هڪا جواهي خونزدہ تي ڪري توهان جي اهل وعيال کي نقصان نہ پهچائي
سگھيا۔ ان جو واقعہ هي هو ته جدفن مسلمان خير جي جنگ لاءِ روانا ٿيا، ذخيردارن جي حليف بني اسد ۽ غطفان جا هود مدینه طيبه تي حملو ڪري مسلمانن جي اهل وعيال کي گھٽيون،

لَا تُصَيِّرْهُ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ

في دمد دگار. الله جو دستور آهي جيڪو اڳي کان هلندو اچي ٿو. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

اللَّهُ تَبْدِيلًا ۵۱ وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ

بدليو نه ڏسندو. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

بِطَرْنٍ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا

مڪي جي وادي ۾ ٻنهن کان پوءِ جو توهان کي انهن تي ڪاميابي عطا فرمايائين ۽ الله توهان ڇا عمل ڏسي ٿو.

تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۵۲ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ

اهي ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ مَعُكُومًا أَنْ يَبْلُغَ فِجْلًا وَلَوْلَا رِجَالُ مُؤْمِنُونَ

۽ قريشي جا جانور رکيل رهيا پنهنجي جاءِ تي پهچڻ کان. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

وَأَنسَاءٌ قُوْنَتْ لَكُمْ تَعْمَلُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ فَتُصَيِّبُكُمْ مِنْهُمْ

عورتون ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا

تڪليف جي ان تيزي کان انهن کي خبر نه هئي ته توهان انهن کي لائري وجهو ۽ ڪا به خبري ڪا.

لَعَذَابُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۵۴ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا

جهنم جا عذاب ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى

تعمب رکيس ساڳيو جاهليت جي زماني جو تعمب ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقَّ

تي لائق ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

بِهَا وَأَهْلُهَا ۵۵ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۵۶ لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ

۽ ان جا اهل هئا ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

رَسُولُهُ الرَّيًّا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

رسول جو سچو خواب ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

۲۱۸

الله تعالى انهن جي دلين ۾ رعب وڌو ۽ انهن جا هٿ روڪي ڇڏيا. ۵۵. هي غنيمت ڏيڻ ۽ دشمنن جا هٿ روڪي ڇڏڻ. ۵۵. الله تعالى تي توکل ڪرڻ ۽ ڪم ان جي حوالي ڪرڻ جي، جنهن سان بصيرت ۽ يقين زياده ٿئي. ۵۲. فتح. ۵۳. ان مان مراد يا فارس ۽ روم جون غنيمتون آهن ياخير جنهن جو الله تعالى اڳيئي وعدو فرمايو هو ۽ مسلمانن کي ڪاميابي ۾ اميد هئي. الله تعالى انهن کي فتح ڏيڻ ۽ هڪ قول هي آهي ته اها مڪي جي فتح آهي ۽ هڪ قول هي به آهي ته اها فتح آهي، جيڪا الله تعالى مسلمانن کي عطا فرمائي. ۵۴. يعني اهل مڪه يا اهل غير حرا حليف اسد ۽ غطفان. ۵۵. مغلوب ٿيندا ۽ انهن کي شڪست ٿيندي.

۵۵. جو مؤمنن جي مدد فرمائي توبه ڪارن کي مقهور ڪري ٿو. ۵۶. يعني ڪارن جا. ۵۷. فتح مڪه جي ڏينهن ۽ هڪ قول هي آهي ته بطريق مان حديديه مراد آهي. شانه نزول ۽ حضرت انس رضی اللہ تعالیٰ عنہ کان هن آيت جي شان نزول بر روايت ٿيل آهي مڪي وارن مان اسي هٿيار بند جوان تعليم جبل کان مسلمانن تي حملي ڪرڻ جي ارادي سان لٿا. مسلمانن انهن کي گرفتار ڪري محبوب سيد عالم صلي اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جي خدمت اقدس ۾ حاضر ڪيو. محبوب پاڪ جن معاف فرمايو ۽ ڇڏي ڏنائون. ۵۹. مڪي جا ڪافرن ۽ اتي پهچڻ کان ۽ ان جي طواف ڪرڻ کان. ۵۴. يعني ڏيڄ جي مقام کان، جيڪو حرم آهي. ۵۵. مڪه مڪرمه آهي. ۵۶. توهان انهن کي ڏٺا سڃاڻيو. ۵۷. ڪافرن سان جنگ ڪرڻ ۾ ڏهه يعني مسلمان ڪارن کان ممتاز ٿي وڃن ها. ۵۸. توهان جي هٿان قتل ڪرائي ۽ توهان جي قيد ۾ آڻي. ۵۹. جو محبوب رسول ڪرم صلي اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جن ۽ صحابہ ڪرام کي مڪه معظمه کان روڪيائون. ۶۰. جو انهن ايندڙ سال اچڻ تي ملڪ ڪيو، جيڪڏهن اهي به قريش جي ڪافرن وانگر منهن ڪن ها ته ضرور جنگ ٿي وڃي ها. ۶۱. ڪلمه تقوىٰ مان مراد لآ اِلَهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللهِ آهي. ۶۲. چوڻ الله تعالى انهن کي پنهنجي دين ۽ پنهنجي محبوب نبي ڪرم صلي اللہ تعالیٰ علیہ وسلم جي صحبت سان مشرف فرمايو.

۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

ٿيا ۽ صحابہ ڪرام مٿي جا وار ڪوڙايا، ڪن ڪٽرايا. اهو خواب پاڻ پنهنجن اصحابن سڳورن کي بيان فرمايائون ته انهن کي خوشي ٿي ۽ انهن خيال ڪيو ته انهي سال اهي مڪه مڪرمه ۾ داخل ٿيندا، جڏهن مسلمان حديبيه جي صلح کان پوءِ واپس ٿيا ۽ ان سال مڪه مڪرمه ۾ داخل ٿيا ته منافقن ٺٺولي ڪئي، طعن ڏنا ۽ چيو ته اهو خواب ڇا ٿيو، ان تي الله تعاليٰ هي آيت نازل فرمائي ۽ ان خواب جي مضمون جي تصديق فرمائي ته ضرور ائين ٿيندو. اهڙي طرح ايندڙ سال ائين ٿي ٿيو ۽ مسلمان ايندڙ سال وڏي شان و شوڪت سان مڪي شريف ۾ فاتحانہ داخل ٿيا.

فَتَّ يَعْنِي جَذَهَن حَضْرَتِ رِيڪَ جُھَرِ عَرْضِ ڪَريو تہ آهستي ۽ گھٽ آواز سان عرض ڪريو. اهو ئي درٻارِ رسالت جواد ۽ احترام آهي. دُڪَ هِن آيت مَرِ محبوبِ سائينَ جن جي اجلال واکرام ۽ ادب و احترام جي تعليم فرمائي رهي ۽ حڪم ۽ نوريوت نہ ادا ڪرڻ مَرادِ جو پورو لحاظ رکون جيئن پاڻ مَرِ هڪ ٻئي جو نالو تي ڪري سڏيون تہ آهڙي طرح نہ سڏيون بلڪ ادب و تعظيم ۽ توصيف و تڪريم جي ڪلمن ۽ عظمت جي لقبن سَاعِش ڪريون. ميسڪو عرض ڪرڻو آهي ۽ رُوتہ ادب جي چڏڻ سان نيڪين جي زياد تپڻ جو انديشو آهي. شائے نَزُولے۔ حضرت ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما کان رايَتِ تَبِيلِ آهي ۽ آيت ثابت بن تيس بن شماس جي حق مَرِ نازل ٿي، سَنَدُ ڪَالِهَانُ ۽ بَرُوهر، آواز اُچوهر، ۽ ڪَالِهَانُ مَرِ آواز بلند ٿي ويندو هوس. جڏهن هي آيت نازل ٿي تڏهن حضرت ثابت پنهنجي گهر ۾ ويهي رهيو ۽ چرڊوڳو تہ مان دوزخين مان آهيان. محبوب سائين جن حضرت سعد کان ان جو حال معلوم فرمايو، ان عرض ڪيو تہ اهو منهنجو ڀائي نيسري آهي ۽ منهنجي علم مَرِان کي ڪا بهاري تہ نہ ٿي ۽ پوءِ اچي ڪري حضرت ثابت کي ان جو ذڪر ڪيائين، ثابت چيو تہ هي آيت نازل ٿي ۽ ڇا تون چائين تہ مان توهان سڀني کان بلند آواز وارو آهيان ۽ پوءِ مان جهنجي ٿي ويس. حضرت سعد اهو حال خدمتِ اقدس ۾ پيش ڪيو، ۽ ڇا هر واري محبوب پاڪ جن فرمايو تہ اهو جنتين مان آهي. هَـ ادب ۽ تعظيم جي ڪري. شائے نَزُولے۔ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَرْفَعُوْا اَصْوَاتَكُمْ اَيْتِ جِي نازل ٿيڻ کان پوءِ حضرت ابوبڪر صديق ۽ حضرت عمر فاروق رضی اللہ تعالیٰ عنہما ۽ ڪن ٻين صحابہ ڪرام گھڻو احتياط لازم مڪري ورتو ۽ خدمتِ اقدس ۾ تمام گھٽ آواز سا عرض پيش ڪندا هئا. انهن مَرِجِي حق مَرِهي آيت نازل ٿي. وَتَ شائے نَزُولے: هي آيت بني تهيم وفد جي حق مَرِ نازل ٿي. جو محبوب ڪريم صلي اللہ تعالیٰ عليه وسلم جي خدمت ۾ پيش پنهاري جي وقت پنهتا، جڏهن تہ محبوب پاڪ جن آرام فرما هئا. انهن ماڻهن مَرِجُون جي ٻاهران حضور محبوب اقدس صلي اللہ تعالیٰ عليه وسلم جن کي سڏڻ شروع ڪيو. محبوب سائين جن تشريف وٺي آيا. انهن ماڻهن جي حق مَرِهي آيت نازل ٿي ۽ محبوب رسول صلي اللہ تعالیٰ عليه وسلم جن جي شان جي اجلال جربيان فرمايو ويو تہ بارڪا هر اقدس مَرِاهڙي طرح سڏڻ جهالت ۽ بي عتلي آهي ۽ انهن ماڻهن کي ادب جي تلقين ڪئي ويئي. وَتَ ان وقت اهي عرض ڪن ها. جيڪو

اللَّهُ إِنْ اللَّهَ سَمِعَ عَلَيْهِ ۝ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ
 بيشك الله بدي چاڻي ٿي اي ايمان وارو! پنهنجو آواز مٿي نه ڪريو هن
 فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ
 نبي (غير جن خبرون پڌا سندن) جي آواز کان مٿي نه اچي ٻاڪو ڀرت ڪري ڏي ڪلهن جيئن ٻئي جي هڪ ٻئي جي سامهون
 أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۝ إِنْ الَّذِينَ يَعْضُونَ
 رڌ ڪندا آهن مٿان توهان ڄاڻايل ڇڏي ڏين ٿا توهان کي خبر نه هجي تڪ. بيشڪ جيڪي پنهنجو آواز
 أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ افْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
 جهڪو ڪندا آهن الله جي رسول وٽ اهي ئي آهن جن جي دل الله پرهيز گاري جي واسي پري ڇڏي
 لِلتَّقْوَىٰ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ۝ إِنْ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ
 آهي انهن جي واسي بخشش ۾ ڌو وٺايل آهي. بيشڪ اهي جيڪي توکي حُجري جي ٻاهران پڪاڻ ٿا
 وَرَاءَ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ
 انهن مان اڪثر عقل آهن ۾. ۽ جيڪڏهن اهي صبر ڪن ها تي تائين جو تن پاڻ انهن کي
 تُخْرِجَهُمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝ يَأَيُّهَا الَّذِينَ
 تشریف فرما ٿيڻ ۾ ڪو امر انهن جي لاءِ بهتر هو ۽ الله بخشش ۾ رهيو ان ايمان وارو!
 أَسْأَلُ أَنْ جَاءَكُمْ فَأَسْقِ بِنَبَأٍ فَنَتَّبِعُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِمِثَالِهِ
 جيڪڏهن ڪو ناسق توهان وٽ ڪا خبر آڻي ٿو ٿي ته تحقيق ڪري وٺو ۽ جوستان ڪنن توکي ارڻ ڄاڻائي ۾
 فَتَصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ۝ وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ
 ڪا تخليف ڏيئي وجهي پوءِ پنهنجي ڪيل ٿي پڇتا ٿيندي رهي ڇو ۽ يقين ڪريو توهان ۾ الله جو رسول آهي
 اللَّهُ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبٌ
 گهڻن معاملن ۾ جيڪڏهن توهان جي خوشي ۽ خوشحال رهي توهان ضرور تخليف ۾ پيو ۽ الله توهان کي ايمان
 إِلَيْكُمْ الْإِيمَانُ وَرَبِّنَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَتْ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَ
 وٺايو آهي ۽ ان کي توهان جي دلين ۾ سينگارايائين ۽ ڪفر ۽ فسق ۾ نافرماني کان توهان ۾
 الْعَصِيَانِ أُولَٰئِكَ هُمُ الرُّشْدُونَ ۝ فَضَلَّاهُ اللَّهُ وَنَعَّمَهُ
 نفرت پيدا ڪيائين اهڙائي ماڻهو راه ٿي آهن ۾ الله جو فضل ۽ احسان

انهن کي عرض ڪرڻ هو، اهو ادب انهن تي لازم هو، ان کي بچا آڻڻ ها. وڏا انهن مان انهن جي لاءِ جيڪي تبصرو ڪن، ڏک جو صحيح آهي يا غلط، شائستو ٽوڙي ڇڏي آيت ليدين عقبه جي حق ۾ نازل ٿي جو محبوب ڪريم صلي الله تعاليٰ عليه وآله وسلم جن ان کي بني مصطلق کان صدقات وصول ڪرڻ جي لاءِ موڪليو هو پر جاهليت جي زماني ۾ ٻين ۽ انهن جي وچ ۾ دشمني هئي، جڏهن وليد انهن جي ڳوٺ جي ويجهو ٿيو ۽ انهن کي خبر پئي ته ان خيال کان ته اهو حضرت محبوب ڪريم صلي الله عليه وآله وسلم جن جو موڪيل آهي، گهڻا ماڻهو تعظيماً ان جي استقبال جي واسطي آيا. وليد کان ڪيو ته هي پراڻي دشمني سبب ٿوري قتل ڪرڻ جي لاءِ مري آيا آهن، اهو خيال ڪري وليد واپس ٿي ويو ۽ محبوب سيد عالم صلي الله تعاليٰ عليه وآله وسلم جن کي عرض ڪيائين ته حضور محبوب پاڪ! انهن ماڻهن صدقار وڪي ڇڏي آيا ۽ منهنجي قتل جي پويان ٿي ويا. محبوب ساڻين جن حال جي تحقيق جي لاءِ خالد بن وليد کي موڪليو. حضرت خالد ٿو ته اهي ماڻهو ڏاڍن چون ٿا، نماز پڙهن ٿا ۽ انهن ماڻهن صدقات پيش ڪيا، سي کڻي حضرت خالد خدمت اقدس ۾ پراڻو ٿيو ۽ واقعو عرض ڪيائين، ان تي هي آيت نازل ٿي. ڪن مفسرن چيو ته هي آيت عام آهي ۽ هيئن ۾ نازل ٿي ته ناسق جي قول تي اعتماد ڏڪيو وڃي. مسئلو: هن آيت مان ثابت ٿيو ته هڪ شخص جيڪڏهن عادل هجي ته ان جي خبر معتبر آهي. وڏا جيڪڏهن توهان ڪوٺا گهڻا ايندو ته الله تعاليٰ جي خبردار ڪرڻ سان اهي توهان جو حال ظاهر ڪري توهان کي خوار ڪندا. وڏا ۽ توهان جي راءِ جي مطابق حڪم ڏين، وڏا جو سچي رستي تي قائم رهيا.

ای الله تعالی جاپانهرا یا نرقی رهو، جین ترهان کی حکم دترو، مسلمان مسلمان
 جویا، آهی، بان قیظم کری، ان کی خوار دکر، ان کی حقارت نیا دکر، پر هر گاری
 هقی آهی، پر هر گاری هتی آهی، پر هر گاری هتی آهی (هر هتی جی لفظ مانه جی سنی جی
 طرف اشارو فرمایاؤن) مانقن لایه هی برائی گهتی آهی پنهنجی مسلمان یاؤ کی
 حق دترو سی، هر مسلمان، مسلمان کی حرما آهی، ان جو خون به ان جی عزت به، ان جو
 مال به، الله تعالی ترها جی جسمن، صورتن ۽ عملن قی نظر تو فرمائی، پر ترهان جی دین
 قی نظر فرمائی تو (بخاری ۽ مسلم). حدیث شریف مآهی جی که با نهو دنیام ری جی
 پرده پشی کری، الله تعالی قیامت جی ترهان ان جی پرده پشی کند و کل حدیث
 شریف مآهی جلایه آهی جو مسلمان پاؤ جی رب اهری ۽ کلمه حی جی، حیضا
 ان کی پسند بگی، جیکه هن اها کلمه سی آهی نه کلام، و نه بهتان. کل پرده مسلمان
 پاؤ جی کلام پسند هئ که جی پیرت ان جی پرده بروجن ان جی مرگ کان پرده
 ان جی گوشت کاٹ جی مثل آهی، پیرت جهتی طرح کهن جی گوشت کپن نشا انکی
 ایذا اهری تر تهتی طرح ان کی بد گوئی شاد قی تکلیف تهتی قی ۽ حقیقت پر عزت
 گوشت کان رد یک پیاری آهی، شائسته نزول. محبوب رحمة اللعالمین صلی الله علیه
 علیه و آله و سلم جن جده جهاد جی لایه سفر و رانا نیندا هئ هات هین مالدارن شا
 گذه غریب مسلمان کی کری چید نیندا هئ هات هین غریب انهن جی خدمت کری
 ۽ آهی کیس کارن بیان، جین هر هک جو کهر هلی اهری طرح حضرت سلمان
 رضی الله تعالی عنه بن مانقن شا گد کترو و رهو. هکده نهن اهو مهی پیو کاوه
 تیار دکر سی گهلیو، پرده انهن بنهی کیس کا دی طلب کر جی لایه محرب
 رسول کریم سرا پا رحمت صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن جی خدمت اقدس پر
 موکلو، محرب سائین جن جو بر جی حضرت اسامه رضی الله تعالی عنه هو.
 ان و ت به کجه د رهو هو، سوان فرماؤن کجه د آهی، حضرت سلمان رضی
 الله تعالی عنه اهری اچی جیو انهن چو ت اسامه رضی الله تعالی عنه، بغل کیر
 جدهن آهی محبوب رب العالمین حضرت پیغمبر کریم صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم جن جی خدمت اقدس پر حاضر نیا تدهن سرا پا نور محبوب سائین جن
 کین فرمایو مان ترها جی وات پر گوشت جی کیفیت د نشا تو عرض کیاؤن انا
 گوشت کا دی و دی آهی، فرمایاؤن ترهان کلا کئی ۽ جی که مسلمان جی کلا کری،
 ان مسلمان جو گویا گوشت کا تو، مسلمانو، کلا متفق طریق کبار مان آهی
 کلا کر واری کی توجیه لایه آهی، هک حدیث مآهی آهی کلا جو کفار
 هی آهی تجهن جی کلا کئی وئی، ان جی لایه مغفرت جی دعا گهری و جی.
 مسلمانو، فاسق لعنتی جی عیب جو بیان کلا نه آهی، حدیث شریف مآهی

حِجْمٌ ۱۷ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَّ اُنْثٰى وَ جَعَلْنٰكُمْ
 مَهِرًا ۚ اَۤهٰی. ای انسانو! اسان ترهان کی هک مرد و ۲۹ ۽ هک عورت دتا مان پیدا کړو ۽ ترهان کی دترو
 شُعُوبًا ۚ وَ قَبَیْلِ لِّتَعَارَفُوْۤا ۚ اِنۡ اَکْرَمُکُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰی ۚ اِنۡ
 ۽ قبیلایو، جین هک جی جی کلا ۲۲ بیشک الله و ت و ت زیاد عزت و رادوا آهی جی که تها مانو کی پر هر گاری ۲۲
اللّٰهُ عَلَیْہِمْ خَیْرٌ ۱۸ قَالَتِ الْغَرَابُ اِمَّا ۚ قُلۡ لَّہُمْ تَوَفُّوۡا وَلٰکِنۡ
 الله جان وارو به خبر دا آهی و اها مان چیر اسان ایمان آندو، تون فرماؤ ترهان ایمان آندو و
قُوۡلُوۡا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا یَدْخُلِ الْاِیْمَانُ فِی قُلُوۡبِکُمْ وَّ اِنۡ تَطِیْعُوۡا
 هاؤن هر طرح جده انا تابعدار تیا سی و ت ۽ ایمان ترهان جی دل پر ایمان کتن داخل قیرو ۽ جی که ترهان ترهان
اللّٰهُ وَ رَسُوۡلُہٗ لَا یَلِیْکُمْ مِّنۡ اَعْمَالِکُمْ شَیْءٌ ۱۹ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ
 ۽ ان جی رسول جی فرمانبراری کند و ت ترهان جی کهن ۽ عمل پر ترهان کی گهت دتند و بیشک الله و ت
رَحِیْمٌ ۲۰ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوۡنَ الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا بِاللّٰهِ وَ رَسُوۡلِہٖ ثُمَّ لَمْ یَدْرِبُوۡا
 مہربان آهی. ایمان وارا آهی که جن الله ۽ ان جی رسول قی اعلی آندو پرده شک نہ
وَجْہًا وَّ اٰمَنُوۡا بِہِمْ وَّ اَنۡفُسِہِمۡ فِی سَبِیْلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِکَ هُمُ
 ت ۽ پنهنجی جان ۽ مال سان الله جی راه پر جهاد کیاؤن آهی قی
الصّٰدِقُوۡنَ ۲۱ قُلۡ اَتَعْلَمُوۡنَ اللّٰہَ یَدِیۡنِکُمۡ ۚ وَاللّٰہُ یَعْلَمُ مَا فِی
 سچار ۲۱. و ت تون فرماؤ چا ترهان الله کی پنهنجی دین کده ایتا ۽ الله چا ت ۽ جو کجه آسمانن ۽
السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ۚ وَاللّٰہُ بِکُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ ۲۲ یٰۤمُنُوۡنَ عَلَیْکَ
 جو کجه زمین پر آهی ت ۽ الله سپ کجه چا ت ۽ ای محرب آهی توی احسان چا مان ت
اَنۡ اَسْلَمُوۡا ۚ قُلۡ لَا تَسْخَرُوۡا عَلٰی اِسْلَامِکُمْ ۚ بَلۡ اللّٰہُ یَمِیۡنُ عَلَیْکُمْ
 مسلمان تیرو جو، تون فرماؤ مونتی پنهنجی اسلام چو احسان نہ چا مانو بلک الله ترهان قی احسان کری توجو
اَنۡ هٰدٰی ۚ کُمْ لِلْاِیْمَانِ اِنۡ کُنْتُمْ عٰدِیۡنَ ۲۳ اِنَّ اللّٰہَ یَعْلَمُ عَیۡبَ
 ان ترهان کی اسلام جی راه نہ یکاری جیکه هن ترهان سچا آهی و بیشک الله چا ت ۽
السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ ۚ وَاللّٰہُ بِصَیۡرِہُمۡ بِمَا تَعْمَلُوۡنَ ۲۴
 آسمانن ۽ زمینن جاسور لا غیب ۽ الله ترهان جا کم تر سی پی ت ۽

منزل

فاجر جو عیب بیان کر یو مانقن کان بچن. مسلمانو، حسن رضی الله تعالی عنه کان روایت ثیل آهی ت شخص جی حرمت نہ آهی، هک هو (اسد، جو مالک بد مذہب). پیو فاسق لعنتی. تیون ظالم بادشاہ
 یعنی انهن جاعب بیان کر کلا نہ آهی. ۲۹ حضرت آدم علیہ السلام و ت حضرت حرا. و ت نسب انهن جی دینی قی و ت ترهان سموری جاسور املی و جوتا، پرده فخر ۽ فضیلت جو سبب نہ آهی، سپر ابر
 آهی، هک و دی آدی جی وارا د. ۲۲ ۽ هک و ت جو سبب چا ت ۽ کو پنهنجی ایتا آدی کان سوا جی طرف نسبت نہ کری، نه نسبت قی فخر کری ۽ پین جی حقارت کری، هن کان پرده ان شئی جو کور
 ریو ت جیک انسان جی لایه شرافت ۽ فضیلت جو سبب ۽ جنهن شان کی بارگاہ الاهی پر عزت حاصل ت قی. ۲۳ هن مانقن و تیر عزت ۽ فضیلت جو مدار پر هر گاری آهی، نہ نسب، شائسته نزول. ۲۴ محبوب
 کریم صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن مدینہ طیبہ جی بازار پر هک حبشی غلام دس ۽ فرمایو، جی که جی چہ رهو تره جی که یون کی خرید کری، تنهن مانقن جی شرط آهی مرن کی محرب رسول کریم صلی الله
 تعالی علیه و آله و سلم جن جی اقتدا پر بچن ۽ نہ ادا کر کان نہ روی. ان غلام کی هک شخص خرید کړ، پرده اهر غلام پر ایتا پیرت محبوب رحمت عالم صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن ان جی عبادت لایه تشریف و ت
 پرده ان جی وفات قی و ت ۽ باجو پر ت محبوب رسول صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن ان جی دفن پر تشریف آوری فرمائی، ان قی مانقن کجه جیو، جنهن قی هی آیت کبر نازل قی، و ت شائسته نزول. ۲۵ هی آیت
 بنی اسد بن خزیمہ جی هک جماعت قی حق پر نازل قی، جی که تکر جی رضائی ۽ محرب رسول کریم صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن جی خدمت اقدس پر حاضر تیا ۽ اسلام جو اظہار کیاؤن، حقیقت پر اهی مان در کندا
 ۽ پیر انهن مدینہ طیبہ جی رستی پر کنگر کون کیرن ۽ آذان جی کور کړی چا یازن. صبح به شام محبوب رسول کریم صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن جی خدمت اقدس پر جی اسلام ادر جی احسان جتا سیدنا هئ چو ندا
 هئ انا کی کجه دترو. انهن جی حق پر هی آیت نازل قی. ۲۶ دل جی صدق نشا. و ت ظاهر مر. و ت مسلمانو، فقط زبانی اقرار جنهن شا گد و لی اقرار جی، تصدیق نہ هی، معتبر نہ آهی، ان سان مانقن موومن
 دتو قی سکھی. اطاعت ۽ فرمانبرداری اسلام جو لغوی معناؤن آهن ۽ شرعی معنی اسلام ۽ ایمان هک آهن، کفر نہ آهی، و ت ظاهر ۽ باطن صدق ۽ اخلاص نشافان کی چا کری. و ت ترهان جی
 نیکی جو ثواب گهت د کندو. و ت پنهنجی دین ۽ ایمان پر. و ت ایمان جی دعوی پر شائسته نزول. ۲۷ جدهن هی پئی آیتن نازل تیون د اعرابی محرب سید عالم صلی الله تعالی علیه و آله و سلم جن

قَوْمٌ نَوحٌ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَشُودُ ۖ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنٌ ۖ لُوطٌ ۖ جِي قَوْمِ ۖ رَس وَارن ۖ ۷ ۖ شُودِ ۖ عَادِ ۖ فِرْعَوْنِ ۖ لُوطِ ۖ جِي قَوْمِ ۖ وَارن ۖ
لُوطِ ۖ ۸ ۖ وَأَصْحَابُ الْاِيْكَةِ ۖ وَقَوْمُ تَبَعِ كُلِّ كَذَبِ الرُّسُلِ ۖ فَنَحْنُ
۹ ۖ هُمُ ۖ وَارن ۖ ۱۰ ۖ تَجِ ۖ جِي قَوْمِ ۖ ۱۱ ۖ اَنُهِن ۖ مَان ۖ هِر ۖ مَك ۖ رَسولِن ۖ كِي ۖ كُورُ ۖ چِر ۖ پُر ۖ مَهْنِي ۖ عَذَابِ ۖ جِو ۖ رَا ۖ عَد ۖ وَثَابِ
وَعِيْدِ ۱۲ ۖ اَفْعِيْنَا ۖ بِاَلْخَلْقِ ۖ الْاَوَّلِ ۖ بَلْ هُمُ ۖ فِى لَبْسٍ ۖ مِّنْ خَلْقِ
۱۳ ۖ نِي ۖ وَيُو ۖ ۱۴ ۖ ۱۵ ۖ ۱۶ ۖ ۱۷ ۖ ۱۸ ۖ ۱۹ ۖ ۲۰ ۖ ۲۱ ۖ ۲۲ ۖ ۲۳ ۖ ۲۴ ۖ ۲۵ ۖ ۲۶ ۖ ۲۷ ۖ ۲۸ ۖ ۲۹ ۖ ۳۰ ۖ ۳۱ ۖ ۳۲ ۖ ۳۳ ۖ ۳۴ ۖ ۳۵ ۖ ۳۶ ۖ ۳۷ ۖ ۳۸ ۖ ۳۹ ۖ ۴۰ ۖ ۴۱ ۖ ۴۲ ۖ ۴۳ ۖ ۴۴ ۖ ۴۵ ۖ ۴۶ ۖ ۴۷ ۖ ۴۸ ۖ ۴۹ ۖ ۵۰ ۖ ۵۱ ۖ ۵۲ ۖ ۵۳ ۖ ۵۴ ۖ ۵۵ ۖ ۵۶ ۖ ۵۷ ۖ ۵۸ ۖ ۵۹ ۖ ۶۰ ۖ ۶۱ ۖ ۶۲ ۖ ۶۳ ۖ ۶۴ ۖ ۶۵ ۖ ۶۶ ۖ ۶۷ ۖ ۶۸ ۖ ۶۹ ۖ ۷۰ ۖ ۷۱ ۖ ۷۲ ۖ ۷۳ ۖ ۷۴ ۖ ۷۵ ۖ ۷۶ ۖ ۷۷ ۖ ۷۸ ۖ ۷۹ ۖ ۸۰ ۖ ۸۱ ۖ ۸۲ ۖ ۸۳ ۖ ۸۴ ۖ ۸۵ ۖ ۸۶ ۖ ۸۷ ۖ ۸۸ ۖ ۸۹ ۖ ۹۰ ۖ ۹۱ ۖ ۹۲ ۖ ۹۳ ۖ ۹۴ ۖ ۹۵ ۖ ۹۶ ۖ ۹۷ ۖ ۹۸ ۖ ۹۹ ۖ ۱۰۰ ۖ
جَدِيْدِ ۱۰۱ ۖ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَتَعْلَمُ مَا تُوَسُّوْسُ بِهِ ۖ نَفْسُ ۱۰۲ ۖ
۱۰۳ ۖ وَنَحْنُ ۱۰۴ ۖ اَقْرَبُ ۱۰۵ ۖ اِلَيْهِ ۱۰۶ ۖ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيْدِ ۱۰۷ ۖ اَذِيْتَلَقِى السَّجَّادِيْنَ ۱۰۸ ۖ
۱۰۹ ۖ ۱۱۰ ۖ ۱۱۱ ۖ ۱۱۲ ۖ ۱۱۳ ۖ ۱۱۴ ۖ ۱۱۵ ۖ ۱۱۶ ۖ ۱۱۷ ۖ ۱۱۸ ۖ ۱۱۹ ۖ ۱۲۰ ۖ ۱۲۱ ۖ ۱۲۲ ۖ ۱۲۳ ۖ ۱۲۴ ۖ ۱۲۵ ۖ ۱۲۶ ۖ ۱۲۷ ۖ ۱۲۸ ۖ ۱۲۹ ۖ ۱۳۰ ۖ ۱۳۱ ۖ ۱۳۲ ۖ ۱۳۳ ۖ ۱۳۴ ۖ ۱۳۵ ۖ ۱۳۶ ۖ ۱۳۷ ۖ ۱۳۸ ۖ ۱۳۹ ۖ ۱۴۰ ۖ ۱۴۱ ۖ ۱۴۲ ۖ ۱۴۳ ۖ ۱۴۴ ۖ ۱۴۵ ۖ ۱۴۶ ۖ ۱۴۷ ۖ ۱۴۸ ۖ ۱۴۹ ۖ ۱۵۰ ۖ ۱۵۱ ۖ ۱۵۲ ۖ ۱۵۳ ۖ ۱۵۴ ۖ ۱۵۵ ۖ ۱۵۶ ۖ ۱۵۷ ۖ ۱۵۸ ۖ ۱۵۹ ۖ ۱۶۰ ۖ ۱۶۱ ۖ ۱۶۲ ۖ ۱۶۳ ۖ ۱۶۴ ۖ ۱۶۵ ۖ ۱۶۶ ۖ ۱۶۷ ۖ ۱۶۸ ۖ ۱۶۹ ۖ ۱۷۰ ۖ ۱۷۱ ۖ ۱۷۲ ۖ ۱۷۳ ۖ ۱۷۴ ۖ ۱۷۵ ۖ ۱۷۶ ۖ ۱۷۷ ۖ ۱۷۸ ۖ ۱۷۹ ۖ ۱۸۰ ۖ ۱۸۱ ۖ ۱۸۲ ۖ ۱۸۳ ۖ ۱۸۴ ۖ ۱۸۵ ۖ ۱۸۶ ۖ ۱۸۷ ۖ ۱۸۸ ۖ ۱۸۹ ۖ ۱۹۰ ۖ ۱۹۱ ۖ ۱۹۲ ۖ ۱۹۳ ۖ ۱۹۴ ۖ ۱۹۵ ۖ ۱۹۶ ۖ ۱۹۷ ۖ ۱۹۸ ۖ ۱۹۹ ۖ ۲۰۰ ۖ
عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيْدٌ ۱۹۱ ۖ مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدِيْهِ
۱۹۲ ۖ سَجِيْءٌ ۱۹۳ ۖ مِنْ حَيْثُ كَانَ يَسْتَلِى ۱۹۴ ۖ ۱۹۵ ۖ ۱۹۶ ۖ ۱۹۷ ۖ ۱۹۸ ۖ ۱۹۹ ۖ ۲۰۰ ۖ ۲۰۱ ۖ ۲۰۲ ۖ ۲۰۳ ۖ ۲۰۴ ۖ ۲۰۵ ۖ ۲۰۶ ۖ ۲۰۷ ۖ ۲۰۸ ۖ ۲۰۹ ۖ ۲۱۰ ۖ ۲۱۱ ۖ ۲۱۲ ۖ ۲۱۳ ۖ ۲۱۴ ۖ ۲۱۵ ۖ ۲۱۶ ۖ ۲۱۷ ۖ ۲۱۸ ۖ ۲۱۹ ۖ ۲۲۰ ۖ ۲۲۱ ۖ ۲۲۲ ۖ ۲۲۳ ۖ ۲۲۴ ۖ ۲۲۵ ۖ ۲۲۶ ۖ ۲۲۷ ۖ ۲۲۸ ۖ ۲۲۹ ۖ ۲۳۰ ۖ ۲۳۱ ۖ ۲۳۲ ۖ ۲۳۳ ۖ ۲۳۴ ۖ ۲۳۵ ۖ ۲۳۶ ۖ ۲۳۷ ۖ ۲۳۸ ۖ ۲۳۹ ۖ ۲۴۰ ۖ ۲۴۱ ۖ ۲۴۲ ۖ ۲۴۳ ۖ ۲۴۴ ۖ ۲۴۵ ۖ ۲۴۶ ۖ ۲۴۷ ۖ ۲۴۸ ۖ ۲۴۹ ۖ ۲۵۰ ۖ ۲۵۱ ۖ ۲۵۲ ۖ ۲۵۳ ۖ ۲۵۴ ۖ ۲۵۵ ۖ ۲۵۶ ۖ ۲۵۷ ۖ ۲۵۸ ۖ ۲۵۹ ۖ ۲۶۰ ۖ ۲۶۱ ۖ ۲۶۲ ۖ ۲۶۳ ۖ ۲۶۴ ۖ ۲۶۵ ۖ ۲۶۶ ۖ ۲۶۷ ۖ ۲۶۸ ۖ ۲۶۹ ۖ ۲۷۰ ۖ ۲۷۱ ۖ ۲۷۲ ۖ ۲۷۳ ۖ ۲۷۴ ۖ ۲۷۵ ۖ ۲۷۶ ۖ ۲۷۷ ۖ ۲۷۸ ۖ ۲۷۹ ۖ ۲۸۰ ۖ ۲۸۱ ۖ ۲۸۲ ۖ ۲۸۳ ۖ ۲۸۴ ۖ ۲۸۵ ۖ ۲۸۶ ۖ ۲۸۷ ۖ ۲۸۸ ۖ ۲۸۹ ۖ ۲۹۰ ۖ ۲۹۱ ۖ ۲۹۲ ۖ ۲۹۳ ۖ ۲۹۴ ۖ ۲۹۵ ۖ ۲۹۶ ۖ ۲۹۷ ۖ ۲۹۸ ۖ ۲۹۹ ۖ ۳۰۰ ۖ
رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ ۳۰۱ ۖ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ۳۰۲ ۖ ذَاكَ مَا كُنْتَ
۳۰۳ ۖ تَتِيَارُ ۳۰۴ ۖ وَيَنْزِلُ ۳۰۵ ۖ اَهِى ۳۰۶ ۖ ۳۰۷ ۖ ۳۰۸ ۖ ۳۰۹ ۖ ۳۱۰ ۖ ۳۱۱ ۖ ۳۱۲ ۖ ۳۱۳ ۖ ۳۱۴ ۖ ۳۱۵ ۖ ۳۱۶ ۖ ۳۱۷ ۖ ۳۱۸ ۖ ۳۱۹ ۖ ۳۲۰ ۖ ۳۲۱ ۖ ۳۲۲ ۖ ۳۲۳ ۖ ۳۲۴ ۖ ۳۲۵ ۖ ۳۲۶ ۖ ۳۲۷ ۖ ۳۲۸ ۖ ۳۲۹ ۖ ۳۳۰ ۖ ۳۳۱ ۖ ۳۳۲ ۖ ۳۳۳ ۖ ۳۳۴ ۖ ۳۳۵ ۖ ۳۳۶ ۖ ۳۳۷ ۖ ۳۳۸ ۖ ۳۳۹ ۖ ۳۴۰ ۖ ۳۴۱ ۖ ۳۴۲ ۖ ۳۴۳ ۖ ۳۴۴ ۖ ۳۴۵ ۖ ۳۴۶ ۖ ۳۴۷ ۖ ۳۴۸ ۖ ۳۴۹ ۖ ۳۵۰ ۖ ۳۵۱ ۖ ۳۵۲ ۖ ۳۵۳ ۖ ۳۵۴ ۖ ۳۵۵ ۖ ۳۵۶ ۖ ۳۵۷ ۖ ۳۵۸ ۖ ۳۵۹ ۖ ۳۶۰ ۖ ۳۶۱ ۖ ۳۶۲ ۖ ۳۶۳ ۖ ۳۶۴ ۖ ۳۶۵ ۖ ۳۶۶ ۖ ۳۶۷ ۖ ۳۶۸ ۖ ۳۶۹ ۖ ۳۷۰ ۖ ۳۷۱ ۖ ۳۷۲ ۖ ۳۷۳ ۖ ۳۷۴ ۖ ۳۷۵ ۖ ۳۷۶ ۖ ۳۷۷ ۖ ۳۷۸ ۖ ۳۷۹ ۖ ۳۸۰ ۖ ۳۸۱ ۖ ۳۸۲ ۖ ۳۸۳ ۖ ۳۸۴ ۖ ۳۸۵ ۖ ۳۸۶ ۖ ۳۸۷ ۖ ۳۸۸ ۖ ۳۸۹ ۖ ۳۹۰ ۖ ۳۹۱ ۖ ۳۹۲ ۖ ۳۹۳ ۖ ۳۹۴ ۖ ۳۹۵ ۖ ۳۹۶ ۖ ۳۹۷ ۖ ۳۹۸ ۖ ۳۹۹ ۖ ۴۰۰ ۖ
مِنْهُ نَحِيْدٌ ۴۰۱ ۖ وَتَفَخَّرَ ۴۰۲ ۖ فِى الصُّوْرِ ۴۰۳ ۖ ذَاكَ يَوْمَ الْوَعِيْدِ ۴۰۴ ۖ وَجَاءَتْ
۴۰۵ ۖ كُلُّ نَفْسٍ ۴۰۶ ۖ فَعَهَا ۴۰۷ ۖ سَائِقٌ ۴۰۸ ۖ وَشَهِِيْدٌ ۴۰۹ ۖ لَقَدْ كُنْتَ ۴۱۰ ۖ فِى غَفْلَةٍ ۴۱۱ ۖ مِّنْ هٰذَا
۴۱۲ ۖ ۴۱۳ ۖ ۴۱۴ ۖ ۴۱۵ ۖ ۴۱۶ ۖ ۴۱۷ ۖ ۴۱۸ ۖ ۴۱۹ ۖ ۴۲۰ ۖ ۴۲۱ ۖ ۴۲۲ ۖ ۴۲۳ ۖ ۴۲۴ ۖ ۴۲۵ ۖ ۴۲۶ ۖ ۴۲۷ ۖ ۴۲۸ ۖ ۴۲۹ ۖ ۴۳۰ ۖ ۴۳۱ ۖ ۴۳۲ ۖ ۴۳۳ ۖ ۴۳۴ ۖ ۴۳۵ ۖ ۴۳۶ ۖ ۴۳۷ ۖ ۴۳۸ ۖ ۴۳۹ ۖ ۴۴۰ ۖ ۴۴۱ ۖ ۴۴۲ ۖ ۴۴۳ ۖ ۴۴۴ ۖ ۴۴۵ ۖ ۴۴۶ ۖ ۴۴۷ ۖ ۴۴۸ ۖ ۴۴۹ ۖ ۴۵۰ ۖ ۴۵۱ ۖ ۴۵۲ ۖ ۴۵۳ ۖ ۴۵۴ ۖ ۴۵۵ ۖ ۴۵۶ ۖ ۴۵۷ ۖ ۴۵۸ ۖ ۴۵۹ ۖ ۴۶۰ ۖ ۴۶۱ ۖ ۴۶۲ ۖ ۴۶۳ ۖ ۴۶۴ ۖ ۴۶۵ ۖ ۴۶۶ ۖ ۴۶۷ ۖ ۴۶۸ ۖ ۴۶۹ ۖ ۴۷۰ ۖ ۴۷۱ ۖ ۴۷۲ ۖ ۴۷۳ ۖ ۴۷۴ ۖ ۴۷۵ ۖ ۴۷۶ ۖ ۴۷۷ ۖ ۴۷۸ ۖ ۴۷۹ ۖ ۴۸۰ ۖ ۴۸۱ ۖ ۴۸۲ ۖ ۴۸۳ ۖ ۴۸۴ ۖ ۴۸۵ ۖ ۴۸۶ ۖ ۴۸۷ ۖ ۴۸۸ ۖ ۴۸۹ ۖ ۴۹۰ ۖ ۴۹۱ ۖ ۴۹۲ ۖ ۴۹۳ ۖ ۴۹۴ ۖ ۴۹۵ ۖ ۴۹۶ ۖ ۴۹۷ ۖ ۴۹۸ ۖ ۴۹۹ ۖ ۵۰۰ ۖ
فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ ۵۰۱ ۖ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيْدٌ ۵۰۲ ۖ وَقَالَ قَرِيْبٌ
۵۰۳ ۖ ۵۰۴ ۖ ۵۰۵ ۖ ۵۰۶ ۖ ۵۰۷ ۖ ۵۰۸ ۖ ۵۰۹ ۖ ۵۱۰ ۖ ۵۱۱ ۖ ۵۱۲ ۖ ۵۱۳ ۖ ۵۱۴ ۖ ۵۱۵ ۖ ۵۱۶ ۖ ۵۱۷ ۖ ۵۱۸ ۖ ۵۱۹ ۖ ۵۲۰ ۖ ۵۲۱ ۖ ۵۲۲ ۖ ۵۲۳ ۖ ۵۲۴ ۖ ۵۲۵ ۖ ۵۲۶ ۖ ۵۲۷ ۖ ۵۲۸ ۖ ۵۲۹ ۖ ۵۳۰ ۖ ۵۳۱ ۖ ۵۳۲ ۖ ۵۳۳ ۖ ۵۳۴ ۖ ۵۳۵ ۖ ۵۳۶ ۖ ۵۳۷ ۖ ۵۳۸ ۖ ۵۳۹ ۖ ۵۴۰ ۖ ۵۴۱ ۖ ۵۴۲ ۖ ۵۴۳ ۖ ۵۴۴ ۖ ۵۴۵ ۖ ۵۴۶ ۖ ۵۴۷ ۖ ۵۴۸ ۖ ۵۴۹ ۖ ۵۵۰ ۖ ۵۵۱ ۖ ۵۵۲ ۖ ۵۵۳ ۖ ۵۵۴ ۖ ۵۵۵ ۖ ۵۵۶ ۖ ۵۵۷ ۖ ۵۵۸ ۖ ۵۵۹ ۖ ۵۶۰ ۖ ۵۶۱ ۖ ۵۶۲ ۖ ۵۶۳ ۖ ۵۶۴ ۖ ۵۶۵ ۖ ۵۶۶ ۖ ۵۶۷ ۖ ۵۶۸ ۖ ۵۶۹ ۖ ۵۷۰ ۖ ۵۷۱ ۖ ۵۷۲ ۖ ۵۷۳ ۖ ۵۷۴ ۖ ۵۷۵ ۖ ۵۷۶ ۖ ۵۷۷ ۖ ۵۷۸ ۖ ۵۷۹ ۖ ۵۸۰ ۖ ۵۸۱ ۖ ۵۸۲ ۖ ۵۸۳ ۖ ۵۸۴ ۖ ۵۸۵ ۖ ۵۸۶ ۖ ۵۸۷ ۖ ۵۸۸ ۖ ۵۸۹ ۖ ۵۹۰ ۖ ۵۹۱ ۖ ۵۹۲ ۖ ۵۹۳ ۖ ۵۹۴ ۖ ۵۹۵ ۖ ۵۹۶ ۖ ۵۹۷ ۖ ۵۹۸ ۖ ۵۹۹ ۖ ۶۰۰ ۖ
هٰذَا اَمَّا لَدَىٰ عَتِيْدٍ ۶۰۱ ۖ اَلْقِيَا ۶۰۲ ۖ فِى جَهَنَّمَ ۶۰۳ ۖ كُلٌّ كَفَّارٌ ۶۰۴ ۖ عِنْدِيْ ۶۰۵ ۖ مِّنْ اَمْرِ الْاٰخِرِ
۶۰۶ ۖ ۶۰۷ ۖ ۶۰۸ ۖ ۶۰۹ ۖ ۶۱۰ ۖ ۶۱۱ ۖ ۶۱۲ ۖ ۶۱۳ ۖ ۶۱۴ ۖ ۶۱۵ ۖ ۶۱۶ ۖ ۶۱۷ ۖ ۶۱۸ ۖ ۶۱۹ ۖ ۶۲۰ ۖ ۶۲۱ ۖ ۶۲۲ ۖ ۶۲۳ ۖ ۶۲۴ ۖ ۶۲۵ ۖ ۶۲۶ ۖ ۶۲۷ ۖ ۶۲۸ ۖ ۶۲۹ ۖ ۶۳۰ ۖ ۶۳۱ ۖ ۶۳۲ ۖ ۶۳۳ ۖ ۶۳۴ ۖ ۶۳۵ ۖ ۶۳۶ ۖ ۶۳۷ ۖ ۶۳۸ ۖ ۶۳۹ ۖ ۶۴۰ ۖ ۶۴۱ ۖ ۶۴۲ ۖ ۶۴۳ ۖ ۶۴۴ ۖ ۶۴۵ ۖ ۶۴۶ ۖ ۶۴۷ ۖ ۶۴۸ ۖ ۶۴۹ ۖ ۶۵۰ ۖ ۶۵۱ ۖ ۶۵۲ ۖ ۶۵۳ ۖ ۶۵۴ ۖ ۶۵۵ ۖ ۶۵۶ ۖ ۶۵۷ ۖ ۶۵۸ ۖ ۶۵۹ ۖ ۶۶۰ ۖ ۶۶۱ ۖ ۶۶۲ ۖ ۶۶۳ ۖ ۶۶۴ ۖ ۶۶۵ ۖ ۶۶۶ ۖ ۶۶۷ ۖ ۶۶۸ ۖ ۶۶۹ ۖ ۶۷۰ ۖ ۶۷۱ ۖ ۶۷۲ ۖ ۶۷۳ ۖ ۶۷۴ ۖ ۶۷۵ ۖ ۶۷۶ ۖ ۶۷۷ ۖ ۶۷۸ ۖ ۶۷۹ ۖ ۶۸۰ ۖ ۶۸۱ ۖ ۶۸۲ ۖ ۶۸۳ ۖ ۶۸۴ ۖ ۶۸۵ ۖ ۶۸۶ ۖ ۶۸۷ ۖ ۶۸۸ ۖ ۶۸۹ ۖ ۶۹۰ ۖ ۶۹۱ ۖ ۶۹۲ ۖ ۶۹۳ ۖ ۶۹۴ ۖ ۶۹۵ ۖ ۶۹۶ ۖ ۶۹۷ ۖ ۶۹۸ ۖ ۶۹۹ ۖ ۷۰۰ ۖ
مُعْتَدٍ ۷۰۱ ۖ مُّرِيْبٍ ۷۰۲ ۖ الَّذِيْ ۷۰۳ ۖ جَعَلَ ۷۰۴ ۖ مَعَ ۷۰۵ ۖ اِلٰهِهَا ۷۰۶ ۖ اَخْرَفَ ۷۰۷ ۖ اَلْقِيَاهُ ۷۰۸ ۖ فِى
۷۰۹ ۖ ۷۱۰ ۖ ۷۱۱ ۖ ۷۱۲ ۖ ۷۱۳ ۖ ۷۱۴ ۖ ۷۱۵ ۖ ۷۱۶ ۖ ۷۱۷ ۖ ۷۱۸ ۖ ۷۱۹ ۖ ۷۲۰ ۖ ۷۲۱ ۖ ۷۲۲ ۖ ۷۲۳ ۖ ۷۲۴ ۖ ۷۲۵ ۖ ۷۲۶ ۖ ۷۲۷ ۖ ۷۲۸ ۖ ۷۲۹ ۖ ۷۳۰ ۖ ۷۳۱ ۖ ۷۳۲ ۖ ۷۳۳ ۖ ۷۳۴ ۖ ۷۳۵ ۖ ۷۳۶ ۖ ۷۳۷ ۖ ۷۳۸ ۖ ۷۳۹ ۖ ۷۴۰ ۖ ۷۴۱ ۖ ۷۴۲ ۖ ۷۴۳ ۖ ۷۴۴ ۖ ۷۴۵ ۖ ۷۴۶ ۖ ۷۴۷ ۖ ۷۴۸ ۖ ۷۴۹ ۖ ۷۵۰ ۖ ۷۵۱ ۖ ۷۵۲ ۖ ۷۵۳ ۖ ۷۵۴ ۖ ۷۵۵ ۖ ۷۵۶ ۖ ۷۵۷ ۖ ۷۵۸ ۖ ۷۵۹ ۖ ۷۶۰ ۖ ۷۶۱ ۖ ۷۶۲ ۖ ۷۶۳ ۖ ۷۶۴ ۖ ۷۶۵ ۖ ۷۶۶ ۖ ۷۶۷ ۖ ۷۶۸ ۖ ۷۶۹ ۖ ۷۷۰ ۖ ۷۷۱ ۖ ۷۷۲ ۖ ۷۷۳ ۖ ۷۷۴ ۖ ۷۷۵ ۖ ۷۷۶ ۖ ۷۷۷ ۖ ۷۷۸ ۖ ۷۷۹ ۖ ۷۸۰ ۖ ۷۸۱ ۖ ۷۸۲ ۖ ۷۸۳ ۖ ۷۸۴ ۖ ۷۸۵ ۖ ۷۸۶ ۖ ۷۸۷ ۖ ۷۸۸ ۖ ۷۸۹ ۖ ۷۹۰ ۖ ۷۹۱ ۖ ۷۹۲ ۖ ۷۹۳ ۖ ۷۹۴ ۖ ۷۹۵ ۖ ۷۹۶ ۖ ۷۹۷ ۖ ۷۹۸ ۖ ۷۹۹ ۖ ۸۰۰ ۖ

منزل

۲۳ ۖ ۲۴ ۖ ۲۵ ۖ ۲۶ ۖ ۲۷ ۖ ۲۸ ۖ ۲۹ ۖ ۳۰ ۖ ۳۱ ۖ ۳۲ ۖ ۳۳ ۖ ۳۴ ۖ ۳۵ ۖ ۳۶ ۖ ۳۷ ۖ ۳۸ ۖ ۳۹ ۖ ۴۰ ۖ ۴۱ ۖ ۴۲ ۖ ۴۳ ۖ ۴۴ ۖ ۴۵ ۖ ۴۶ ۖ ۴۷ ۖ ۴۸ ۖ ۴۹ ۖ ۵۰ ۖ ۵۱ ۖ ۵۲ ۖ ۵۳ ۖ ۵۴ ۖ ۵۵ ۖ ۵۶ ۖ ۵۷ ۖ ۵۸ ۖ ۵۹ ۖ ۶۰ ۖ ۶۱ ۖ ۶۲ ۖ ۶۳ ۖ ۶۴ ۖ ۶۵ ۖ ۶۶ ۖ ۶۷ ۖ ۶۸ ۖ ۶۹ ۖ ۷۰ ۖ ۷۱ ۖ ۷۲ ۖ ۷۳ ۖ ۷۴ ۖ ۷۵ ۖ ۷۶ ۖ ۷۷ ۖ ۷۸ ۖ ۷۹ ۖ ۸۰ ۖ ۸۱ ۖ ۸۲ ۖ ۸۳ ۖ ۸۴ ۖ ۸۵ ۖ ۸۶ ۖ ۸۷ ۖ ۸۸ ۖ ۸۹ ۖ ۹۰ ۖ ۹۱ ۖ ۹۲ ۖ ۹۳ ۖ ۹۴ ۖ ۹۵ ۖ ۹۶ ۖ ۹۷ ۖ ۹۸ ۖ ۹۹ ۖ ۱۰۰ ۖ
۱۰۱ ۖ ۱۰۲ ۖ ۱۰۳ ۖ ۱۰۴ ۖ ۱۰۵ ۖ ۱۰۶ ۖ ۱۰۷ ۖ ۱۰۸ ۖ ۱۰۹ ۖ ۱۱۰ ۖ ۱۱۱ ۖ ۱۱۲ ۖ ۱۱۳ ۖ ۱۱۴ ۖ ۱۱۵ ۖ ۱۱۶ ۖ ۱۱۷ ۖ ۱۱۸ ۖ ۱۱۹ ۖ ۱۲۰ ۖ ۱۲۱ ۖ ۱۲۲ ۖ ۱۲۳ ۖ ۱۲۴ ۖ ۱۲۵ ۖ ۱۲۶ ۖ ۱۲۷ ۖ ۱۲۸ ۖ ۱۲۹ ۖ ۱۳۰ ۖ ۱۳۱ ۖ ۱۳۲ ۖ ۱۳۳ ۖ ۱۳۴ ۖ ۱۳۵ ۖ ۱۳۶ ۖ ۱۳۷ ۖ ۱۳۸ ۖ ۱۳۹ ۖ ۱۴۰ ۖ ۱۴۱ ۖ ۱۴۲ ۖ ۱۴۳ ۖ ۱۴۴ ۖ ۱۴۵ ۖ ۱۴۶ ۖ ۱۴۷ ۖ ۱۴۸ ۖ ۱۴۹ ۖ ۱۵۰ ۖ ۱۵۱ ۖ ۱۵۲ ۖ ۱۵۳ ۖ ۱۵۴ ۖ ۱۵۵ ۖ ۱۵۶ ۖ ۱۵۷ ۖ ۱۵۸ ۖ ۱۵۹ ۖ ۱۶۰ ۖ ۱۶۱ ۖ ۱۶۲ ۖ ۱۶۳ ۖ ۱۶۴ ۖ ۱۶۵ ۖ ۱۶۶ ۖ ۱۶۷ ۖ ۱۶۸ ۖ ۱۶۹ ۖ ۱۷۰ ۖ ۱۷۱ ۖ ۱۷۲ ۖ ۱۷۳ ۖ ۱۷۴ ۖ ۱۷۵ ۖ ۱۷۶ ۖ ۱۷۷ ۖ ۱۷۸ ۖ ۱۷۹ ۖ ۱۸۰ ۖ ۱۸۱ ۖ ۱۸۲ ۖ ۱۸۳ ۖ ۱۸۴ ۖ ۱۸۵ ۖ ۱۸۶ ۖ ۱۸۷ ۖ ۱۸۸ ۖ ۱۸۹ ۖ ۱۹۰ ۖ ۱۹۱ ۖ ۱۹۲ ۖ ۱۹۳ ۖ ۱۹۴ ۖ ۱۹۵ ۖ ۱۹۶ ۖ ۱۹۷ ۖ ۱۹۸ ۖ ۱۹۹ ۖ ۲۰۰ ۖ
۲۰۱ ۖ ۲۰۲ ۖ ۲۰۳ ۖ ۲۰۴ ۖ ۲۰۵ ۖ ۲۰۶ ۖ ۲۰۷ ۖ ۲۰۸ ۖ ۲۰۹ ۖ ۲۱۰ ۖ ۲۱۱ ۖ ۲۱۲ ۖ ۲۱۳ ۖ ۲۱۴ ۖ ۲۱۵ ۖ ۲۱۶ ۖ ۲۱۷ ۖ ۲۱۸ ۖ ۲۱۹ ۖ ۲۲۰ ۖ ۲۲۱ ۖ ۲۲۲ ۖ ۲۲۳ ۖ ۲۲۴ ۖ ۲۲۵ ۖ ۲۲۶ ۖ ۲۲۷ ۖ ۲۲۸ ۖ ۲۲۹ ۖ ۲۳۰ ۖ ۲۳۱ ۖ ۲۳۲ ۖ ۲۳۳ ۖ ۲۳۴ ۖ ۲۳۵ ۖ ۲۳۶ ۖ ۲۳۷ ۖ ۲۳۸ ۖ ۲۳۹ ۖ ۲۴۰ ۖ ۲۴۱ ۖ ۲۴۲ ۖ ۲۴۳ ۖ ۲۴۴ ۖ ۲۴۵ ۖ ۲۴۶ ۖ ۲۴۷ ۖ ۲۴۸ ۖ ۲۴۹ ۖ ۲۵۰ ۖ ۲۵۱ ۖ ۲۵۲ ۖ ۲۵۳ ۖ ۲۵۴ ۖ ۲۵۵ ۖ ۲۵۶ ۖ ۲۵۷ ۖ ۲۵۸ ۖ ۲۵۹ ۖ ۲۶۰ ۖ ۲۶۱ ۖ ۲۶۲ ۖ ۲۶۳ ۖ ۲۶۴ ۖ ۲۶۵ ۖ ۲۶۶ ۖ ۲۶۷ ۖ ۲۶۸ ۖ ۲۶۹ ۖ ۲۷۰ ۖ ۲۷۱ ۖ ۲۷۲ ۖ ۲۷۳ ۖ ۲۷۴ ۖ ۲۷۵ ۖ ۲۷۶ ۖ ۲۷۷ ۖ ۲۷۸ ۖ ۲۷۹ ۖ ۲۸۰ ۖ ۲۸۱ ۖ ۲۸۲ ۖ ۲۸۳ ۖ ۲۸۴ ۖ ۲۸۵ ۖ ۲۸۶ ۖ ۲۸۷ ۖ ۲۸۸ ۖ ۲۸۹ ۖ ۲۹۰ ۖ ۲۹۱ ۖ ۲۹۲ ۖ ۲۹۳ ۖ ۲۹۴ ۖ ۲۹۵ ۖ ۲۹۶ ۖ ۲۹۷ ۖ ۲۹۸ ۖ ۲۹۹ ۖ ۳۰۰ ۖ
۳۰۱ ۖ ۳۰۲ ۖ ۳۰۳ ۖ ۳۰۴ ۖ ۳۰۵ ۖ ۳۰۶ ۖ ۳۰۷ ۖ ۳۰۸ ۖ ۳۰۹ ۖ ۳۱۰ ۖ ۳۱۱ ۖ ۳۱۲ ۖ ۳۱۳ ۖ ۳۱۴ ۖ ۳۱۵ ۖ ۳۱۶ ۖ ۳۱۷ ۖ ۳۱۸ ۖ ۳۱۹ ۖ ۳۲۰ ۖ ۳۲۱ ۖ ۳۲۲ ۖ ۳۲۳ ۖ ۳۲۴ ۖ ۳۲۵ ۖ ۳۲۶ ۖ ۳۲۷ ۖ ۳۲۸ ۖ ۳۲۹ ۖ ۳۳۰ ۖ ۳۳۱ ۖ ۳۳۲ ۖ ۳۳۳ ۖ ۳۳۴ ۖ ۳۳۵ ۖ ۳۳۶ ۖ ۳۳۷ ۖ ۳۳۸ ۖ ۳۳۹ ۖ ۳۴۰ ۖ ۳۴۱ ۖ ۳۴۲ ۖ ۳۴۳ ۖ ۳۴۴ ۖ ۳۴۵ ۖ ۳۴۶ ۖ ۳۴۷ ۖ ۳۴۸ ۖ ۳۴۹ ۖ ۳۵۰ ۖ ۳۵۱ ۖ ۳۵۲ ۖ ۳۵۳ ۖ ۳۵۴ ۖ ۳۵۵ ۖ ۳۵۶ ۖ ۳۵۷ ۖ ۳۵۸ ۖ ۳۵۹ ۖ ۳۶۰ ۖ ۳۶۱ ۖ ۳۶۲ ۖ ۳۶۳ ۖ ۳۶۴ ۖ ۳۶۵ ۖ ۳۶۶ ۖ ۳۶۷ ۖ ۳۶۸ ۖ ۳۶۹ ۖ ۳۷۰ ۖ ۳۷۱ ۖ ۳۷۲ ۖ ۳۷۳ ۖ ۳۷۴ ۖ ۳۷۵ ۖ ۳۷۶ ۖ ۳۷۷ ۖ ۳۷۸ ۖ ۳۷۹ ۖ ۳۸۰ ۖ ۳۸۱ ۖ ۳۸۲ ۖ ۳۸۳ ۖ ۳۸۴ ۖ ۳۸۵ ۖ ۳۸۶ ۖ ۳۸۷ ۖ ۳۸۸ ۖ ۳۸۹ ۖ ۳۹۰ ۖ ۳۹۱ ۖ ۳۹۲ ۖ ۳۹۳ ۖ ۳۹۴ ۖ ۳۹۵

ذُو قُوَّةٍ فَتَنَّاكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ تَسْتَعْجِلُونَ ۝۱۰ إِنَّ الْمُسْتَقِينَ
 چکو پنهنجي هي سزا . هي اهوئي آهي جنهن جي توهان کي تڪڙهي ۱۰- بيشڪ پرهيزگار
 فِي جَدَّتِ وَعَيُونَ ۝۱۱ اخذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا
 باغن ۽ چشمن ۾ آهن ۽ پنهنجي رب جون عنايتون وٺندي بيشڪ اهي
 قَبْلَ ذَلِكَ فَحَسِبْنَاهُمْ كَانُوا أَقْلِيًّا قَدْ لَقِيَ الْيَوْمَ الْكَافِرُ ۝۱۲ وَالْأَسْجَارُ
 ان کان اڳي ۽ ڪا نڪو ڪارها . اهي رات ۾ ٿورو سمهندا هئا . ۱۲- ۽
 هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ۝۱۳ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ۝۱۴ وَفِي
 پوئين رات بخشش گهندا هئا . ۱۳- ۽ انهن جي مال ۾ حق مرسوالي ۽ بي نصيب جو . ۱۴-
 الْأَرْضِ أَيْتُ الْمَوْقِنِينَ ۝۱۵ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۝۱۶ وَفِي
 ۱۵- زمين ۾ نشانين آهن يقين ڪندڙن جي واسطي . ۱۶- ۽ پاڻ توهان ۾ ڪلا ۽ پوءِ ڇا توهان ڏسڻ ٿا .
 السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ۝۱۷ قُورِبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ
 ۱۷- آسمان ۾ توهان جو رزق آهي ۽ توهان کي جنهن جو وعدو ۽ زوڃي ٿو ڪا . پوءِ آسمان ۽ زمين جي رب جي قسم بيشڪ
 مَا أَنتُمْ تَنْطِقُونَ ۝۱۸ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ۝۱۹
 هي قرآن حق آهي انهي بولي ۾ جيڪا توهان ڳالهائو ٿا . آي مجرب اچا نوت ابراهيم جي معزز مهمانن جي
 إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّتَكَبِّرُونَ ۝۲۰ قَرَأَ
 خبر پهتي . ۲۰- جڏهن انهن آنوت اچي سلام چيو فرمايائين سلام ! اوپرا ماڻهو لڳن ٿا
 إِلَى أَهْلِهِ فَبِأَعْجَلٍ سَمِينٍ ۝۲۱ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَتَاكَلَمُونَ ۝۲۲
 پوءِ پنهنجي گهر ويو ته ٿلهو ڳاڙو ويو ۽ ۲۱- ۽ انهن وٽ (هو تيار ٿيل) اڳيان رکيائين . ۲۲- ۽ چيائين ڇا
 فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۝۲۳ قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرُوهُ بَعْلُهُ عَلَيْهِ ۝۲۴
 توهان کان وڌيڪا پوءِ پنهنجي ڀاءُن کان ڊڄڻ لڳو ۽ ۲۳- ۽ انهن چيو ڇو نه ۽ ۲۴- ۽ هڪ علم واري پٽ وڃي
 فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجْزٌ عَقِيكَ ۝۲۵
 جي خوشخبري ڏنائون . ان تي سندس بيبي رڙ ڪندي آئي پوءِ پنهنجي مٿي تي هٿ هڻي چيائين ڇا پوترهي سنڌي
 قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۝۲۶
 ۲۶- . انهن چيو تنهنجي رب ايئن فرمايو آهي . ۽ اهو ئي حڪمت وارو ڏانءُ آهي .

منزل ۷

۱۵- دنيا ۾ مسخري سان چوندا هئير
 توهان جو عذاب جلدي آيو جنهن جو وعدو
 ڏيو ٿا . ۽ ۱۶- يعني پنهنجي رب جي نعمت
 ۾ آهن باغن جي اندر ۽ جن ۾ لطيف
 چشما جاري آهن . ۽ ۱۷- ۽ دنيا ۾ ۱۸-
 ۽ رات جو گهڻو حصو نماز ۾ گذاريندا هئا .
 ۱۹- يعني رات ۾ توهان ۽ شب بیداري
 ۾ گذارڻ ٿا ۽ تمام ٿورو وقت سمنهن
 ۽ رات جو ڀروڻ حصو استغفار ۾ گذارڻ
 ٿا ۽ ايتري سمجهڻ کي بدبستي سمجهن
 ٿا . ۽ ۲۰- سوالي توهان جيڪو پنهنجي حالت
 جي لاءِ ماڻهن کان سوال ڪري ۽ محرو
 اهو جيڪو حاجت مند هجي ۽ حياءُ کان
 سوال نه ڪري . ۽ ۲۱- جيڪي الله تعاليٰ
 جي وحدانيت ۽ ان جي قدرت ۽ حڪمت
 تي دلالت ڪن ٿيون . ۽ ۲۲- توهان جي
 پيدا ٿيڻ ۾ ۽ الله تعاليٰ جي تبديلين
 ۾ ۽ توهان جي ظاهر ۽ باطن ۾ الله تعاليٰ
 جي قدرت جا اهڙا ايشمار عجائب ۽
 غرائب آهن ۽ جن سان پاڻهي کي ان جو
 شان ڏيئي معلوم ٿئي ٿو . ۽ ۲۳- جو
 انهيءَ طرف کان ورتا رسائي ڪري
 زمين کي پيداوار سان مالا مال ڪيو
 وڃي ٿو . ۽ ۲۴- سخت جي ثواب ۽ عذاب
 جي اهو سڀ آسمان ۾ رکيل آهي ۽ ۲۵-
 جيڪي ڏهه يا ڏهن ملائڪا هئا ۽ ۲۶-
 اها ڳالهه پاڻ پنهنجي دل ۾ فرمايائين .
 ۽ ۲۷- نفيس ڳڻيل . ۽ ۲۸- جو کائن ۽ ۲۹-
 ميزبان جي آداب مان آهي ۽ مهمان
 جي اڳيان ڪا به پيش ڪري . جڏهن
 انهن ملائڪن ڏکاڌو حضرت

ابراهيم عليه السلام . ۲۹- حضرت ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنهما فرمايو ته سندس دل ۾ ڳالهه آئي ته هي ملائڪا آهن ۽ عذاب جي لاءِ موڪليا ويا آهن . ۽ ۳۰- اسان الله تعالیٰ جا موڪيل آهيون . ۳۱- يعني حضرت ساره . ۳۲- جنهن کي ڪڏهن ٻار ٿيو ۽ نبي يا نواني سالن جي عمر تي چڪي . مطلب هي هونءِ اهڙي عمر ۾ اهڙي حالت ۾ ٻار ٿيڻ نهايت تعجب جي ڳالهه آهي .